

ANTO

OLAĞANÜSTÜ
TİP KONGRESİ
TAFSİLATI VE
DEĞERLENDİRMESİ

Haftalık Dergi • 7 Ocak 1969 • Sayı: 106 • 125 Kuruş

TÜRKİYE SOLU İÇİN — YENİ DÖNEM — TİJISTAW

"MONTAJ SANAYİİNE HAYIR,, YÜRÜYÜŞÜ

HAFTANIN NOTLARI

29 aralık

30 aralık

31 aralık

1 ocak

FKF Kongresi

FKF Üçüncü Genel Kongresi İstanbul'da Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu'nda çalışmalarına başlamıştır. Kongre, istiklal marşından sonra, geçen yıl anti-emperyalist mücadelede şehit düşen FKF üyesi Vedat Demircioğlu ve Atalay Savas'a saygı duruşunda bulunmuştur. Kongre başkanlığı seçiminden sonra gündem maddelerinin görüşülmemesine geçilmiş, merkez ve sekreterlik kurullarının faaliyet raporları okunmuştur. Sosyalist gençliğin yeni dönemdeki eylemlerinin saptanması bakımından büyük önem taşıyan FKF Kongresi dergimiz bağlandığı sirada devam etmekte olduğundan, kongre ile ilgili geniş tafsili skurularımıza gelecek sayımızda sunacağız.

Gecekondu yolsuzluğu

■ İstanbul Belediyesi müfettişleri, gecekondu arsalarının rüşvetle satıldığını tespit etmişler ve olaya el koymuslardır. Basta gecekondu müdürü yardımcısı olmak üzere belediyedeki yetkilileri isten el cektirmiştir. Halen yürütülmekte olan soruşturmadada, Mecidiyeköy ve Taşitarla gibi bazı gecekondu bölgelerindeki 10 binden fazla arsanın usulsüz olarak «gecekondu arası» diye 500 - 600 Lira'ya satıldığı, arsalarını genişletmek isteyenlerden de bin liraya kadar hava parası alındığı anlaşılmaktadır. Bu arsada gecekondu parselerinin 60 - 100 metrekare arasında olması gereklidir, bin metrekareye kadar çıkarıldığı görülmüştür. Öte yandan, İmar ve İskan Bakan Haldun Menteşoğlu'nun başkanlığında belediyede yapılan toplantıda gecekondu bölgesinde yapıacak evler için, mesken kredisi olarak 150 milyon liralık ödenek ayrılmıştır. Yetkililer, gecekondu arsalarının sahiplerine 10 liranın satılması ve bu paranın 20 yılda tahsil edilmesi halinde bu bölgelerin islahi için 100-130 milyon lira gelir sağlanacağı ve gecekondu sahiplerine modern daireler verilebileceğini ileri sürmektedirler.

CIA güçleniyor

■ Amerika'nın ünlü gazetelerinden Heral Tribune, CIA'nın Başkan Nixon yönetimi sırasında yeniden güç kazanacağını bildirmiştir. Amerikan gazetesine göre, geçmişte Guatemala'da hükmüet deviren, Iran'da Başbakan Muşaddik dílürmeyi başarın, Endonezya'da Sukarno'nun uzaklaşmasına çalışan, Domuzlar Körfezi fiyaskosunu ve bunlara benzer gizli oyunları planlayan CIA'nın «Görünmeyen Hükmüet» olduğu yoldaki görüş, son zamanlarda eski etkisini yitirmiştir. «Gizli harekât» ve «bilgi toplama» bölmelerinden meydana gelen CIA'nın yaptığı işlere karşı yetkililerin yeniden güven duymağa başladıkları belirtilmektedir. Gizli Harekat Bölümü Başkanı ve Müdür Yardımcısı İhvani altında planlamalar yapan Thomas Karamessines ile «bilgi toplamas» bölümü başkanı Jack Smith'in ve CIA Başkanı Helms'in tam yetkiyle eğrilenen hükümet, olarak çalışacakları anlaşılmaktadır.

Özel okullar

■ Büttce - Plan Karma Komisyonu'nda Milli Eğitim Bakanlığı bütçesi görüşüldürken özel yüksek okullar üzerinde de durulmuş ve ekstremlilik olmasına rağmen bu okullarda para ile diploma dağıtıldığı, bunların anayasaya aykırı olduğu belirtimiştir. Tekniki arasında eğitimimin en önemli meselesi çok sayıda okul açmak değil, yeterli eğitim yapacak okul açmak olduğu, kısım yüzünden mevcut okullara yeter sayıda öğretmen bulunamadığı belirtildiğinde, bakanlığın Üniversite mezunilarına iş bulmadığı, hatta öğretmenlik bile vermediği ifade edildiği.

Grizu infilakı

■ Ereğli Körüm İşletmesi'nin Kozlu üretim bölgesindeki Uzun Mehmet Ocağı'nda meydana gelen grizu infilaki sonucunda beş işçi ölmüştür. Deniz seviyesinden 425 metre derinlikteki ocağa vuku bulan patlamannın dinamit atılganlarından ileri geldiği anlaşılmıştır. Kazada üç kişinin yaralandığı, ikisinin de kaybolduğu belltilmektedir. Küçük zam istekleri için işçileri kurgulanan İktidarlar, işçilerin can güvenliği için hiçbir tedbir almadıkları, sık sık vuku bulan bu çeşitli kazalar meydana getirmektedir.

İsrail'in baskını

■ Israel Havayolları'na ait bir uçağın Arap komandoları tarafından Atina'da bir suikaste uğraması üzerine Israel komandoları Beyrut Hava Alayı'na basmıştır. Beyrut Hava Alayı'nda bulunan uçacları ateşe veren Israel komandoları, Ortadoğu Hava Yolları'na ait on uçağı tamamen tahrif etmiş, hangarları yakmışlardır. Baskın, Moskova Radyosu tarafından «İsrail askerlerinin Ortadoğu'daki küstahca yeni bir tarihî olarak nitelendirilmiştir. Washington'da olay protesto etmiştir. Türkiye'de ise Başbakan Demirel gazetecilerin bir sorusunu üzerine «Dünya'nın polisi biz miyiz? Bize düşen bir taahhüt var mı?» derken Dışişleri Bakanı Sözcüsü «Tecavüzd hareket, Türkiye'de esef ve endiseye karşılaşmıştır» demistiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulu da Lübnan'ın çağrı üzerine toplanarak Israel'i takihil etmiş, Lübnan'a fazminat ödemesi gerektiğini belirtmiştir.

İhraç edilemedi

■ Malatya AP İl Merkezi'ni işgal eden Hamido namıyla maruf Malatya Milletvekili Hamit Fendoğlu, AP Ortak Haysiyet Divanı tarafından partiden ihraç edilememiştir. Divan, Hamido'ya, «teşkilat başkanının emrine itaat etmediği ve bu nedenle hiyerarşiyi zedelediği» gerekçisiyle tenbih cezası verilmemişti.

Alkılıç'a baskı

■ Bütün dünya aydınları, hukukçuları ve emekçileri tarafından mahkumiyeti protesto edilen Sadi Alkılıç'a ekonomik baskılar da yapıldığını geçen sayımızda belirtmiştık. Nitekim Sağlık Bakanlığı'nın 19 Ekim 1967 tarihli yazısında «24 sene 3 ay 25 günlik» tekaâde tabi hizmeti olduğu belirtilen Alkılıç'a, cezaevine girdikten sonra aynı Bakanlığının 18 Aralık 1968 tarihli yazısında hizmetinin «24 sene 5 gün» olduğu bildirilmiştir. Bakanlığının kendini tekzip eden bu tutumu ile Alkılıç'ın emeklilik hakkından mahrum etmek için şimdi de idari ve ekonomik baskılarla giriştiği anlaşılmaktadır. Alkılıç'ın hapsetme Türkiye demokrasisi hakkında dünyaya veterlikleri: tamamen bir skandal ve keyfiyye yol açan idari kararlarıyla Türkiye'nin idari mekanizmasına da mükemmel bir örnek vermişlerdir.

TÖS'e dava

■ TÖS'ün eylül ayında düzenlediği Devrimci Eğitim Sürası'ndaki konuşmalarda «söz yasıt yapıldığı» ileri sürüren Ankara Savcılığı, TÖS ve konuğular için açtığı soruşturmayı tamamlayarak Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açmıştır. Ankara Savcılığı TÖS'ün 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu'na aykırı faaliyette bulunduğu ileri sürmektedir. İfade veren TÖS yöneticileri ise «TÖS'ün politika yapmadığını, politikanın eğitimi içinde yer alan bir konu olduğunu» söylemişlerdir.

Ağalığa karşı

■ Frankfurt'ta Türk emekçileri, Cahit Atay'ın «Pusudas» adlı oyununu başarıyla oynamışlardır. Frankfur'ta yedi defa temsil edilen Pusuda'nın sekizinci temsil Bonn'un en büyülü ve en modern salonu Beethoven Hall'de verilmiştir. 1200 emekçi ile Alman basını ve Türkiye Büyükelçiliği mensupları, ağzık düzeltilen yerden bu oyunu ilgiyle izlemiştir. Oyundan önce düzenlenen folklor gösterisi de ilgi çekmiştir.

Yeni yıl

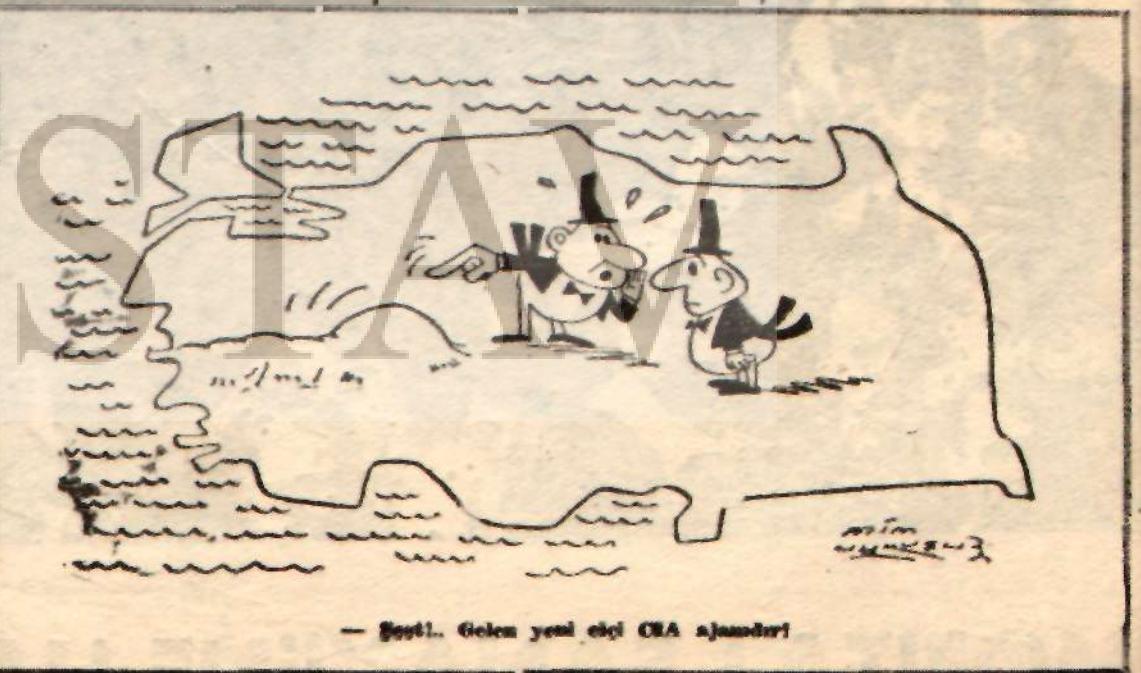
■ 1968'de getirilen zamalar, ekonomik baskıların ağırlığını adamaklı hissedenv ve 1969'da getirilecek yeni zamların tehdidi altında bulunan emekçi halk kitleleri, mutlu azınlık lüks saloulardan sefat alemleri yaparken, yeni yıla büyük maddi sıkıntılara içerisinde girmiştir. ANT, okurlarının yeni yılını gelişmekte olan müncaledede daha güclü olmaları dileğinde kutlar.

Yeni Çek yönetimi

■ Çekoslovakya, yılbaşından itibaren bir ayrı sosyalist cumhuriyete dönülmüştür. Böylece Federal Çekoslovak Devleti'nin bünyesinde federe Çek ve Slovak devletleri yer almıştır. Federal Çekoslovakya'nın Cumhurbaşkanı Svoboda, başbakanlığı yine Černík'i getirmiştir ve yeni hukuki açımlamıştır. Konusunda «daha iyi yarınlar geleceğine inandığımız» belirten Svoboda, «1969'un çok etkin olacağım, bir çok güçlüklerle dolu bulunacağım billyorum» demistiştir.

İkili anlaşmalar

■ Amerika ile Türkiye arasındaki son yirmi yıl içinde inşa edilmiş olan 54 ikili anlaşmamın yeniden gözden geçirilerek tek metinde toplanması için yapılan görüşmeler İki taraf arasındaki anlaşmazlık yüzünden kesilmiştir. Türkiye'deki Amerikan işlerinin kontrolü üzerindeki müzakereler sonrasında Türk Genelkurmayının iş ve tesisleri tam kontrol altına alınmak hulusunda yaptığı teknifi incelemek için Amerikan heyeti mehil istemi, İki aydan fazla bir süre geçmem olmasına rağmen Amerikalılardan görüşmeler devam edilmesi konusunda bir haber gelmemiştir. İki ülke arasında büyük sürtüşmeye sebep olan Türklerin Amerikan mahkemelerinde yargılanması konuları da müzakere edilmiş, bütün bu konularda Amerikan teknikleri kılıçık değişiklikler kabul edilmiş ve Türkiye aleyhindeki ikili anlaşmalar yine yürürlükte kalmıştır.

— Gazi... Geleceğin yeni eğitici CIA ajansları!

2 Ocak

3 Ocak

4 Ocak

Erençan Olayı

■ Türkiye İşçi Partisi eski genel yönetim kurulu üyesi ve İzmit Delegesi Sevki Erençan, Olağanüstü TİP Büyükkongresi'nde yaptığı bir konuşmadan dolayı tutuklanmıştır. Erençan kongrede yaptığı konuşmada bir kimseının hümanist de olsa, sosyalist de olsa, komünist de olsa, eğer TİP üyesi ise TİP'in ilkelerini bilmemek ve uygulamak zorunda olduğunu belirtmek istemis, ancak bir kısmın delegeler bu sözden önem komünistin anlamını çıkartarak kendisini protesto etmişlerdir. Erençan daha sonra zapta geçmek üzere başkanlığa verdiği bir yazı ile bu konuşmayı hangi anlamda yaptığı açıklamıştır. Bazı delegelerin gereksiz şekilde panige kapılmaları, muhabirleri-fotoğrafçılari kongreyi gece gündüz izleyen sağcı basının bu panigi istismar etmesi, bir TİP üyesinin tutuklanmasına sebep olmuştur. Adalet herhalde gerçekle gümüşüne çıkartacaktır.

Gezmiş tutuklandı

■ İstanbul Üniversitesi Rektörü Ekrem Şerif Egeli, son olaylardan sonra kapatan İstanbul Üniversitesi'nin tekrar açılacağını açıklarken, bu protesto olayının ön safında bulunan gençlik liderlerinden Deniz Gezmis de «Üniversitede işgal ettiğim iddiasıyla tutuklanmıştır. Böylece düzenlemeye ve öğretim üyelerinin sebep olduğu bir takım temel bozuklukları sorumluluğu yine gençlerin üzerine yıkılmıştır.

TİP Bildirisı

■ TİP Merkez Yürütme Kurulu, kongreden sonraki ilk bildirisini yayulayarak «Partimiz üst liste yaptığı iki büyük kongreden daha güçlenerek çıktıktır. Partimiz, üyelerinin bir tek vücut gibi hareket etmesiyle teşkilatını derinlemesine ve yaygın olarak kökleştirmek imkanlarını bulacaktır» demisti. Bildiride ayrıca AP iktidarıının Türkiye'yi 1958 yıldından daha yoksul olacağının anlaşılan bir iktisadi buharının esigine getirdiği, NATO'ya ve Amerika'ya bağlı dış politika yüzünden Kıbrıs davasının göz göre göre kaybedilmesi tehditesiyle karşı karşıya gelindiği de belirtildi.

Dokunulmazlıklar

■ 5 tabii senatörün dokunulmazlıklarının kaldırılması için Cumhuriyet Senatosu'nda alınan karar Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Mahkeme, yapılan işlemi, anayasamız 79., senato tüzüğünün de 140. maddesine aykırı bulmuştur. Böylece, tabii senatörlerden Mucip Ataklı, Sükrür Özkan, Ekrem Acuner, Sezai Okan ve Suphi Karaman'ın MDO adlı gizli bir teşkilat kurdukları iddiasıyla mahkemeye verilmeleri ihtiyimali ortadan kaldırılmıştır. Anayasa Mahkemesi'nin aldığı iptal kararı, AP görevlerinde büyük tepki yaratmış ve AP gazeteleri anayasa Mahkemesi kararının anayasaya aykırı olduğunu leri söylemiştir.

Terör Kanunu

■ Özellikle solcu basma ağır cezalar getiren Temel Hak ve Hürriyetler Kanunu Tasarısı'nın esasları açıklanmıştır. Yeni suç ve cezalar İhdaseden tasar, «milli bütünlüğe zarar verecek» ve «milli güvenliği bozacak» yazı, haber, resim ve karikatürler için en az 1 yıldan başlamak üzere ağır cezalar getirmektedir. Ayrıca özel mahkemeler de kurulmasını öngören tasarı kanunlaşlığı takdirde egemen sınıfların işine gelmeyen her çeşit yayımı yapmak imkansızlaşacaktır. Öğrenildiğine göre bu tasarınn hazırlanmasında başta Tural olmak üzere ordu üst kademeleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı etkin olmuştur. Bundan başka bütçe komisyonunda bir konusma yapan Adalet Bakanı Hasan Dincer'in açıklamasına göre solcu ve devrimci kuruluşlara karşı da kanum baskı ve sindirme yollarına başvurulacaktır.

Öğretmen Yürüyüşü

■ İktidarı öğretmenlere karşı uyguladığı kıyım kampanyasını protesto etmek üzere TOS tarafundan İstanbul'da bir protesto yürüyüşü düzenlenmiştir. Yürüyüşle ilgili olarak yayınlanan bildiride «Gerçek Atatürkçü, gerçek milliyetçi ve devrimci öğretmen olduğumuz için bize kan kusturuyorlar. Biz halkın dertlerini, acısını yüreğinde duyan, yeni nesilleri devrimci, özgür düşünceli, insancı yapmak isteyen öğretmenleriz. Bizim horlanmamız, bizim dövülmemiz kasıtlıdır» denilmiştir.

DOĞAN ÖZGÜDEN

HAFTANIN YORUMU

Mitler yıkılmıştır!

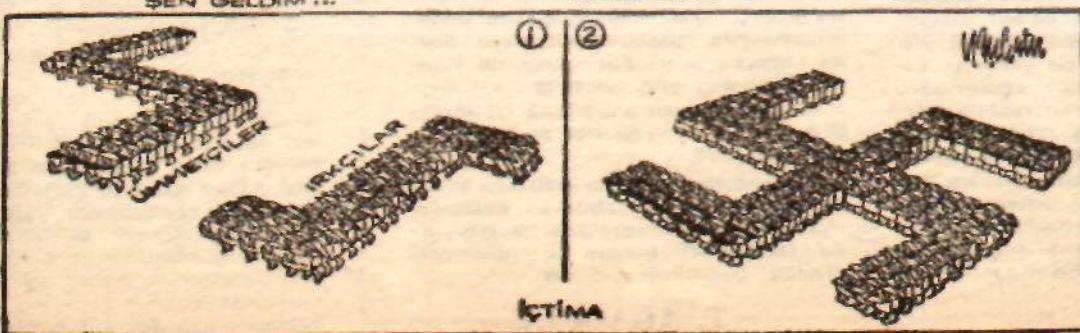
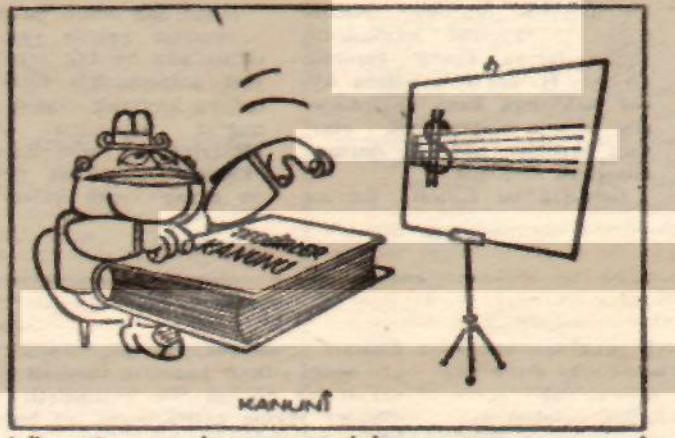
A nkarada iki gün süre ile Türkiye İşçi Partisi Olağanüstü Kongresi'ni izledik. TİP'in bundan önceki kongrelerini de görmüş olanlar için olağanüstü kongre gerçekten büyük değişimler getirmektedir. Türkiye sosyalizmi için ileri bir aşama teşkil etmektedir. Açık konuşmak gerekirse, teşkilatın sağduyusuna yüzde yüz inananlar dahil, olağanüstü kongreyi Türkiye sosyalizmi hesabına büyük bir tedirginlik, hatta karamsarlıkla beklemişlerdir. Bir buçuk aydan beri kavgalarını aşktan açığa sürdürüren, sağcı gazetelerin manşetlerinde küfürlerle birbirlerine saldırır bir takım yaldız isimlerin, Anadolu ve Travya'dan gelen delegeleri kuşkutmalarından ve kongre çahşalarını çıkmaza sürüklendirmelerinden hemen her samimi sosyalist endişe duymustur. Ama kongrede açıkça görülmüştür ki, merkezden ne kadar uzak olurlarsa olsun, delegelerin büyük çoğunluğu oynamak istenen oyuların farkındadırlar. Fikir tartışmasının nerede bittiğini, kişisel hesapların nerede başladığını gayet iyi bilmektedirler. Ne Aybar'ın «Tüzük ve program değişirilemez» baskısı, ne Altan'ın «Aybar başta kalırsa giderim!...» tehdidi... Taban, bir takım yaldız isimlerin pesinde sürüklennenin çıkaryol olmadığını, kendi sorunlarına kendisinin çözümü bulmak zorunda olduğunu anlatır, tercihlerini ona göre yapmıştır. TİP'te artık mitler yıkılmıştır!

M itler yıkıldı ve parti tabana dayanan devrimci bir öz kazandığı içindir ki, artık ne bir Çetin Altan'ın bilimsellikten uzak laf kalabalığı ile zihinleri karıştırması, ne de bir Aybar'ın yada bir Aren'in kişisel görüşlerini partide maleşere hareketi yanlış yola sürüklemesi imkânsız kalmıştır. Olağanüstü Kongre, Altan'ın bliplerine kanmadığı gibi, Aybar'a rağmen Aybar'da tabanın iradesiyle başlamıştır. Hürriyetin sosyalizm sloganının yarattığı çalkantılar sırılıp giderken bir de «Fertci sosyalizm» sloganı ortaya atan ve «Ne sağa, ne de sola inihraf etmeyeceğiz» diyerek partiyi statikocu bir örgüt haline getirmek isteyen Aybar'a, yaptığı tüzük değişiklikleri ve aldığı kararlarla, Olağanüstü Kongre gerken cevabı vermiştir. TİP'in bir sosyalist parti olarak sağa inihraf ettirilmesine elbette bütün parti üyeleri katıldı. Ama siyasi yelpazenin solundaki bütün dilimleri bînnesinde toplayan bir sosyalist parti, sosyal, siyasal ve ekonomik gelişmelere göre elbette daha sola kayabilir. Herhalde 1969'un TİP'i, 1961'deki TİP'in çizgisinde değildir, çok daha soldadır. «Demokratik bağımsız sosyalist» bir parti olan TİP'in ileride kongre kararlarıyla daha solda bir tutum benimsene de mümkündür. Buna karar verecek olan herhalde genel başkan değildir. Genel Başkan, partiyi, kongrenin tesbit ettiği çizgide yönetmek ve herletmek zorundadır.

1 969 yılı ile birlikte Türkiye sosyalizmi için gerçekten yeni bir dönem başlamıştır. Partisine sahip çıkan taban, yaptığı tüzük değişiklikleriyle kişisel yönetimini önemsiyor, parti içi demokrasiyi ve özgürlük ortamını sağlamış, günün koşullarına göre çok geride kalan programın değiştirilmesi olanğını yaratmış, dışarıda kalmış yada dışarıya ilimli bütün sosyalistlere tek sosyalist örgütün kapılarması açmıştır. Hiç kimse kargaçkıya cesaret edemediği bu kararlar ve tüzük değişiklikleriyle TİP gerçekten devrimci bir parti olduğunu ispatlamıştır. Başa baş oylarla kurulan dengeli yönetim, statikoculuğu reddeden, devrimciliği benimseyen kongre kararlarının hasarlı edilmemesi, sürekli denetim altında uygulanması bakımından en büyük temenni, Kongrenin bu sağlam kararları ve seçimleriyle TİP, bütün sağ kanadın beklediği hâlinde ve parçalanma ihtiyâmlinden de kurtulmuştur. Partililerin bundan sonraki görevi, kritik ve otokritik müesseselerini sürekli işleterek, sırasıyla bilimsel çalışmalar ve tartışmalara yönelik, Türkiye gerçeklerini sahîlik biçimde tesbit ederek bu gerçekler üzerine partinin stratejisini ve programını kurmak, bilinçli militan üyeler yetiştirmek, üst organları aşağıdan yukarıya daimi denetim altında tutmaktır. Sosyalistler için bu görev, 1969 seçiminde oy toplamaktır, hatta oy toplamaktan da önemlidir.

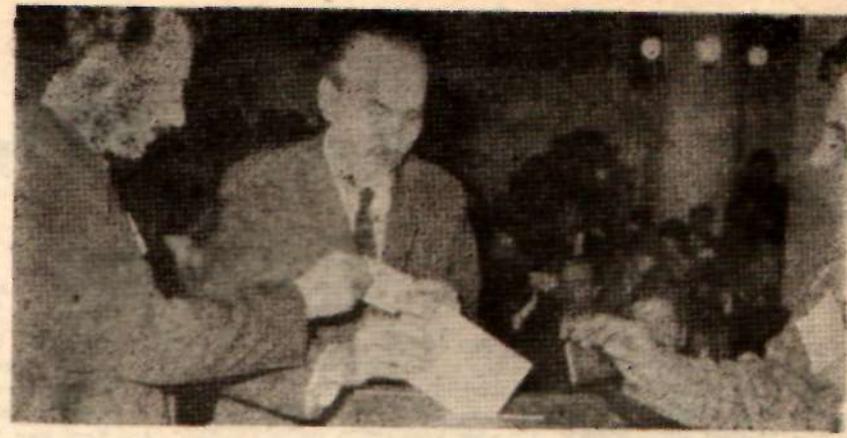
GÖZ GÖRE

CETİN

Sadun Ayen 85000 қылымын

Mehmet Ali Aybar oyunu kullanıyor

TİP, DENGELİ BİR YÖNETİM KURDU

Türkiye İşçi Partisi
Olaganüstü Büyük Kongresi, geçen hafta belirttiğimiz gibi, teşkilatın sağduyusu ile kişisel çekişmelerin fizerine çıkararak parti içín çıkaryolu bulmuş, dengeli bir yönetim kurulu teşkil ederek yeni yöneticilere önlümümüzdeki galibiyet dönemi için kesin direktifler vermiştir.

Bilindig gibi, kongrenin birinci günü Aybar, ikinci günü de Çetin Altan kişisel çekimleri önlisans tütün ve delegeler tarafından tasvip edilmeyen birer konusma yapmış bulunuyorlardı. Buna karşılık Sadun Aren, kongrenin genel havasını görerek kişisel çekimlere dezinmekten dikkatle kaçınmış ve son anda Üçüncü Yol'un getirdiği önerilere sahip çıkarak olumlu puanı toplamıştır. Bu arada Diyarbakır Delegesi Tahsin Ekinç'in Aren'e bağrarak hakaret etmesi üzerine kongre salonu karışmış ve başkanlık divanı kongreyi bir saat tatil etmek zorunda kalmıştır.

Bir saat sonra kongre tekrar açılıncaya delegeler Ekinç'in sözlerini geri alması için israr etmişlerse de, Aren büyük soğukkanlılık göstererek, Ekinç'l-

nin sözlerine önem vermediğini bildirmiş, elay böylece kapanmıştır.

Aren'den sonra muhalefet hareketinin milletvekilerinden Behice Boran kürsiye gelmiştir. Aren'in sonut meseleler üzerinde duran konusmasına karşılık Behice Boran da kişisel çekismeleri ön plana alarak Aybar ve Altan'la aynı paralelle diflömlüştür.

Boran, Memet Ali Aybar ile gerek özel toplantılarında, gerekse merkez yürütme kurulu ve genel yönetim kurulu toplantılarındalarında arasında geçen olağanüstü kişisel çatışmaları hikaye etmiş. Aybar'ın kendisiyle «dostluk» tan bahsetmesi üzerinde de durarak sunuları söylemiştir:

«Ne dostluğu? Hele bana
karşı? Evinde benimle yaptığı
son konuşma, değil bir dosta,
bir ev sahibinin bir misafire
yapamayacağı muamele idi.
Nitikim Aren ve Sargın ile
konusuğumuz zaman bana
«Aman sen gelmes dediler,
«Seni görünce sinirleniyor. Biz
dostça meseleyi halletmek isti-
yoruz.» Nerede kaldı dostluk,
dostluk nerede kalmış? Sorn-
yorum: Sizin kendi tecrübelerinizi
göre Sayın Avhab kolacaya

mümasebet kurulup kolayca yanına girilebilen, kolayca her şey konuşulabilen bir insan mıdır? Genel başkanla biz yirmi senedir tanışırız. Son zamanlarda evlerde bile «efendim», «bez», «asız», carzederiz kelimeleriyle konuşuyoruz ve kaç tane ortak abhabma bana «Yahu, siz ne hale gelmişsiniz. Evde bile sizli bizli, arzederiz'll konuşuyorsunuz» dediler. O hale gelmiştik. Genel Başkan insanı tersler. Genel Sekreteri kaç kez başkalarının öfündünde terslemiştir. Ben kadın olarak, eski, yaşını basımı almış eski dostu olarak Aybar tarafından terslenmemisindir.²

Kıgsel geeksimeler üzerinde duran Behice Boran 45 dakikalık konuğuna süresi içinde bir türlik temel sorulara degeinmemiş, bir başka delegenin kendi konuşmasından fedakârkı yaparak verdiği 10 dakikalık süre içinde de kişisel meseleler üzerinde durmuş. Nazife Cemgil'in kendisi hakkındaki suçlamalarına cevap vererek, «Nazife Hanım'ın ve esinin Aybar hakkında bana söylediklelerini burada açıklayacak olursam herhalde çok güç duruma düşerler» demistiir.

A black and white photograph of a group of people, possibly a family, standing together outdoors. The photo is framed by a circular border. The group consists of several individuals, including a man in a suit and tie on the right, a woman in a dark dress in the center, and children in the background. The setting appears to be a garden or park with trees and foliage visible in the background.

AYBAR BUYÜK KONGREDE
— Güler yüzü — sesyalizm —

Nazife Cemil «ataşması» olduğu
gerekçesiyle Boran'a cevap ver-
mek üzere söz istemişse de
Başkan Rauf Çapan bir aile
dedikodusu havası yaratmamak
için söz vermemiştir.

Boran'dan sonra Saban Erik mikrofona gelmiş ve Besler Grubu'nun bu tek sendikaci üyesi anlaşmazlığı fikri planda ortaya koyarak olumlu bir konusma yapmıştır. Aybar'ın «Hürriyetçi sosyalizm» ve «Fertçi Sosyalizm» sloganları na cevap veren Saban Erik

«Nasıl toplumcu kapitalizm olmasa, fertçi sosyalizm de olmasa» demiş ve Aybar'da sosyalizmden «sapma» gördüğünü belirterek bu sapmalara karşı delegeleri uyarmıştır.

Daha sonra Yağın Cerit, Yakup Erdem, Sakir Keçeli, Nazım Yazar, Sait Çiftçi, Ahmet Aras, Erol Temelkuran, Münir Cerit parti içi anlaşılmazlığı üzerinde gördüklerini açıklamış, kimisi Aybar'ı, kimisi Aren'in hakla gördüğünü belirtmiştir. Eski Genel Yönetim Kurulu Üyesi Sükrar Kürdakul, ne Sadun Aren ve arkadaşlarının, ne de Aybar'ın siyasi ahlak ve dürüstlik bakımından birbirlerini suçlamaya hakları olmadığını söylemiş ve Niyazi Ağrashan'ın partiden ihrazi konusunda Prof. Sadun Aren'in takındığı tutumu ve gazetelere yaptığı açıklamayı bu açıdan okumalarını delegelere salık vermiştir.

Kemal Burkay, Ali Gültekin ve Yavuz Ünal'ın konuğumalarından sonra ÇAĞRI'ci delegelerden FKF İstanbul Sekreteri Veydi Sarısozen tabanın değerlendirmeleri istikametinde parti içi anılgazlığa sağlam teşhisler koyarak iki tarafında Aybar'ın bugün sürüklendiği hatalardan sorumu olduğunu belirtmiş ve geçmişteki hatalarını kabul eden, otokritik yapan ve temel sorunlara eğlerek buntara çözüm getireceğini söyleyen kimscilerin genel yönetim kuruluna seçilmelerini istemisti.

Pazar günü saat 18'e kadar delegeler eleştirilerini yapmışlar, bundan sonra eleştirilere cevap vermek üzere Genel Başkan Aybar kırsalda çağrılmıştır. Açılış konuşmasını yaptıktan sonra kongre salonundan ayrılan ve eleştirilerin hiçbirini dinlememis olan Aybar son anda salona girerek tenkitlerini cevaplardırmak üzere mikrofona

-NE YAPMALI?

Işçinin, köylünün, tüm emekçilerin partisi, Türkiye İşçi Partisi, bir dönemec daha döndü. Omuzum yine açık. Kavgada az daha başımız döneyazdı ya, toparlandı. Toparlandık, çünkü dâvamız dâvalılarımıza büyükü. İşte ondan, kimse «Ben kazandım!» «Sen kaybettin!» diyemez gari. Hep kazançlıyız.. Ama sağın solun ortası futbole kazançlı değiliz. Soldan bir leri çarkediyoruz. Ve aradığımız biliyoruz.

Genel başkama getirdiği bir yeni platformun sosyalizm değil, sosyalizme giden yoluın gerekli bir aşaması olduğunu ayan beyan anlaşıldı. Sosyalizme giden yolda partinin bazı eylem tıkanıklıklarını çözmede genel başkamın getirdiği doğruların ne denli gegerli olduğunu önmüzdéki dönemde tor duman yataşdıkta, daha iyi anlaşılacak.

Bu arada çok taban sözü edildi. Partiyi aneak taban kurtarır denildi. Şimdi de, kurtardı deniliyor. Ardında türk marifetler hazırlanan bir sığırbaz perdesi değilse eğer «tabans», taban adına ileri sürülen ve olağanüstü kongrede çوغу da kabul edilen dileklerin bundan böyle partinin sürdürceği yesil doğrultu belirlemesi gereklidir. Sos-

yalist eğitim; partiyi yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı keneçtelyip ortak amaçlara yönelik demokratik merkeziyeti denetim; eleştiri, öz-eleştiriye açık parti içi kamuoyu; partinin tabanda fikir külüğü olma eğilimine set çekerek onu gerçek bir eylem partisi yapacak gerçek sosyalist disiplin; seçim ve parlamento çalışmalarını, ve oy sorununu, emekçileri iktidara götürecek yolda yerince, yeterince değerlendiren bir örgüt anlayışı; zevrimsiz sendikalın partiyi kendilerinin bir yan kuruluşu sayma eğilimlerine kesinlikle karşı çıkması; gençlik kuruluşlarının parti stratejisini çizdiği sınırları aşmamasının, ancak genelgitin bu sınırlar içerisinde atılı ve yönsüz bırakılmamasıyla mümkün olabileceğinin anlaşılması; ve nihayet, daha önceki dönemlerden süreğelen sosyalist hırıkımı yok ya da hiç sayarcasına bir görüş ve tutumundan partinin kendini arındırması, «eski tüfeklerin namınlardaki» gerçekten yığıt kurşunları artık biraz da partiden gayrı hedefler üzerine bosaltmaları... Tüm bunlar iste, tabanın, yanı partinin halka açık ucu nun, eylem içinde kendi öz yansımalarından —kitaplardan değil!— çıkararak ortaya sığdıru somut dilekleridir. Bu dilekler

dikkate alınmazsa - ki olağanüstü kon-
gre aşağı yukarı bunların tümünü kapsayan bir görüşü dile getirmiştir - bu
dilekler yerine getirilmese, ve bu dilekler partinin bundan böyle sürdürüleceği eyleme yön vermezse, parti sosyalist parti değil, parti bile olamaz.

Genel başkanın getirdiği, ve bu hengâmede gümde gider gibi görünen doğrular da ancak tabanın ortaya koyduğu bu parti anlayışı doğrultusunda gidildiğinde doğru olur. Oportunizme kaynamamın yolu budur. Ama ne var, bu doğrultu da, genel başkanın doğrularına kör kör parmagım gözine sırt çevrilirse, partiyi sosyalizmın Türkiye'deki geleceğin bakımından hiç de hayırlı olmayacağı bir kırışık ve kısır yola sokabilecek doğruluktur. Onun içi taban iki kongre arası yaptığı çıkışın pesini bırakmanın, partinin sosyalizm dışına kayması ihtimalini önləmenin yolunu gösterdiği gibi, partinin eylemsiz kalması sonucunu doğuracak iyi niyetli dar görüş ve eğilimlere de karşı çıkmamasını bilmeli.

Olağanüstü kongrenin getirdiği sonuç bu anlamda, ama yahni bu anlamda, elde edilebilecek sonuçların en iyisi oldı. Olağanüstü kongre ile döneneci döndük. Önümüzde yol var.

- T. AGAOGLU

Beraber gelenler beraber gidecekler!

Can YÜCEL

Behice
Boran ve
arkadaşları
Aybar'ın
sosyalizmine
karşılık
çekiyorlar...

çıkılmıştır. Bunun üzerine delegeler «Dini medenin konuşmalarla nasıl cevap vereceksin?» diye kendisine sorular yöneltmişler, Aybar da, hasta olduğunu için kongreyi izlemeyedigini ancak arkadaşlarını verdiğinde istihbarata dayanarak eleştirmeleri cevaplandıracığını söylemiştir.

Aybar yaptığı bu son konuşmada da, anlaşmazlık konusu olan görüşlerinde israr edeceğini sert bir dile birlerterek sunuları söylemiştir:

«Biz anayasa çizgisi içinde sosyalizmi gerçekleştirmek için mücadele eden bir partiyiz. Ayağımız yere basmaktadır. Havaada sözlerle biz kulak vermemiz. Tüzelik ve programımızda testil edilen çizgi üzerindeyiz. Sağda yada sola sapmış değiliz. Sapmağa da niyetimiz yoktur.

TİP'i bir şreden beri militemadiyen bu kendisine çizmiş olduğu hafif düşme ekartımlı için bir takım tesirler yapmaktadır. Bu etkilere kapılmamayaçğız. Sosyalizmi programımız ve tüzelümüz nash tarihi etmiş, öylesine uygulayamaz. Bunun dışında filan kitaptan böyle yazar, filan kitapta böyle yol gösterir, gibi sözler bizi iltihâl eder. Bunu, mesutiyetini hâli tasdîğim parti adına kesin söyleyorum.

Sosyalizme geçiş dönemi kapitalist olmayan yoldan olacaktır. Bu geçiş döneminde özel teşebbüs var olacaktır. Kamu sektörü ağır basacaktır. Geçiş dönemi böyle olduğu için ister istemez sosyalist döneme de biz demokratik müllesseleler saygılı olacağız. Demokratik müllesseleler giderek sosyalist öz kazanacaklardır. Bizi sosyalizmiz insana saygıya ve sevgiye dayanır. Bu nokta kesinlikle açıklanmıştır.

Etrafımızda şiddetli bir kuşkırtma var. Biz TİP olarak bu kuşkırtmalara ayak uydurmak kararlı ve azimliyiz.»

Aybar bu arada Sivas İl Sekreteri'nin mektubu meselesini, hiç gereği yokken yine ortaya atmış ve asıl bu mektubu tahrif ederek yayınlayanların çantaj, jurnal ve sahteçiliği asıl bunların yaptığını söylemiştir.

Genel Başkan, kendisine özgü fikirlerinde parti adına israr edeceğini bir kere daha tekrarlayarak ve TİP'in ne sağa, ne de sola inihraf etmeyeceğini belirterek konuşmasını söyle bitirmiştir:

«Oynamak istenen oyuna dikkat etmek gerekmeli. TİP, söylediğim gibi, tüzelüğü ve program ile çizdiği yolda yürüyecektir. Ne sağa, ne sola inihraf etmeyecektir. Emekçi halkımızı umutlarımı boş çakılmayacak. Umutlarımı boş çakıtmak

isteyenler mutlaka hürsana uğrayacaklardır.»

Aybar'ın bir kısım delegeler ve dinleyiciler tarafından tepkiyle karşılanan, bir kısım delegeler tarafından da alkışlanan konuşmasından sonra son olarak Kalman Yüksel adında bir delege konuşarak partinin somut meselesine çözüm yolunu bulmasına istenmiştir.

Yemek tatili için ara verildikten sonra tekrar toplanan kongrede tüzelik değişikliklerine geçilmeden önce genel merkezin yaptığı bir usulsüzlik açıklanmıştır. Yapılan açıklamaya göre Genel Sekreter Kemal Nebioglu, kongreden önce Tekirdağ'a giderek iki delegeliği iptal etmiş, yerlerine genel merkez taraftarı İldi Kışılı konfer yapmadan delege tayia etmiştir. Bu usulsüz ve kaat davranış da kongrede büyük tepki görülmüş ve Başkan Rauf Çapan «Delegeler kongrede seçilsin. Üç beş kişi delege seçmez» diyecek atamış iki delegeli kongreden ekartılmıştır.

Bundan sonra kongrenin en önemli ve olumlu çağrmasına geçilmiş tüzelüğün aksayan çeşitli maddeleri, diğer sayfalarında ayrıntılı olarak açıkladığı gibi, delegelerin oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tüzelik değişiklikleri yapıldıktan sonra seçimlere geçilmiştir. Gündemde yer aldığı halde Başkan Rauf Çapan, hayatı boyunca seçimlerin, hukuki bir dayanaklı olmadığı için yenilenmeyeceğini söylemiş ve sadece genel Yönetim kurulu seçimi yapmıştır.

Tüzelik değişikliğine göre saatlerce sürelen üç tur sistemi iptal edilmiştir. Tek turda yapılan seçimlere Aybar'cılar, Arıen'ciler ve Milli Demokratik Devrim'ciler üç ayrı liste hâlinde katılmışlardır. Getirdikleri görüşleri kongreye kabul ettiren ve görüşlerini koyan Üçüncü Yo'lcular ise ayrı liste ekartımlı hiçbir liste gitmeye gitmemiş ve görüşlerini benimsayan adayları desteklemiştirlerdir.

Sabaha kadar süre oylama ve tasnif sonunda her iki tarafın da başbaşa oy aldıkları. Aybar'ın 121 oyuna karşılık, Arıen'listesinden Saban Erik'in 118 oyla seçildikleri görülmüştür. Milli Demokratik Devrim listesi ise 5 ile 10 arasında oy almıştır. Bu oylar muhalefetin gücünü belli etti ve Aybar'ın genel yönetim kurulunda coğulugu alması sağlanmıştır.

Genel yönetim kurulu seçimlerinin sonuçları aşağıda gösterilmiştir. (A) ile gösterilenler genel melez listesinden, (M) ile gösterilenler ise muhalefet listesinden seçilmişlerdir:

İŞÇİ KESİMI: Rıza Kuas (A-121), Saban Erik (M-118)

Sükür yetiştirene! olağanüstü Kongremizi de idrak etti!... Ama partiyi bu dileye — hergün — Kongre halinden kurtarma zorunluğunun lütfünlüğüne dayandığım acaba cümleten idrak etti mi, orasını bilememiyor. Kuruntusu içinde örgütlü orasından, burasından ekstreme hastalığı icmine bir kez yeterti mi, o sözü edilen tarihi görev, eninde - sonunda, kurtarmak istenen örgütün dağıtmaması demek olacaktır. Bunu önlemenin bir tek çaresi vardır, o da, partinin tarihsel görevini saptanmak, açık - seçik ortaya koymaktır. Böyle bir değerlendirmede ise, özlemlerimize, dileklerimize değil, nesnel verilere dayanacaktır. Bu verilerin en önemlisi, tabii, partinin nesnel koşullar içinde yoğunlaşan bünyesi ve karakteridir. Nesnel koşulların değişimle bu bünyede de değişimler yer alacaktır, ama ancak koşulların değişmesi şartıyla ve koşulların değişmesine paralel yada orantılı olarak.. Bu arada su ihtiyali de gözen kaçırmayılmak: nesnel koşullarda yer alan kesenek bir değişim, yani bir sıçrama, partinin bünyesindeki değişim olursa, aştığı anda, partinin tarihsel görevi de sona erecektir. Ama TİP'deki son bulunma yol açan nesnel koşul değişiklikleri bu aşırıktaki değişimlerdir. Öyleyse parti bünyesine içinde belirli ayarlamalarla girişilerek, partinin tarihsel görevini sürdürmesi sağlanabilir. Bu bakımından TİP'in yerine yeni bir parti kurulması söz konusunu olmamadır.

TİP'in tarihsel görevi, işçi sınıfının öncülüğü etrafında Türk emekçilerini, demokratik yoldan, iktidara geçirmek, yani sosyalizme geçiş aşamasını başlatmak. Bünyesine gelince, ilk - ağızda, sendikacilar Aybar'ın yanı sıra getirdiği aydın kanadından kurulmuştur. Demek ki TİP, daha baştan, bir sendikacılık temsilcisi için, şimdilik de kurulmuş, bir kadrolu sosyalist örgütlerden ayrı, yani emekçi yığınlarına yayılma umudunu ve olamagnı üzerinde taşıdığı belirtilebilir; aynı zamanda da, bir sosyalist aydın kadrosunu gelberi ettiği için, güdüne, yönetici bir bilincin eğitilmesine sahip olduğu varsayılan bir partiydi. Yani hem bir kitle, hem de bir doktrin partisi olacaktı. Güz - dışarıda Bürokrat - Ağa - Komprador ilişkisi arasında patlak veren çatışmanın sonucu olan 27 Mayıs darbesi, getirdiği Anayasaya kurulu düzenin bedeninde sosyalizmî halka mal edebilmemizle yarayacak bir gedik açmıştır. İşte TİP. Yeni - Sosyalizmin lütâğında dursanın Türkîye'nin yetrefili koşulları içinde bu gedik büyütme, genişletme görevini yüklenenektedir. Önce, halka demokratik olanaklardan yararlanarak, kurulu düzenin kendinden yana bir düzen oluşturmayı anlatacak, sonra da böyle bir düzenin kurulabileceğine halkın inandıracaktır. Hem halkın sendenmekte olanaklarını artırma bakımından yayılmayı, hem de bu yayılma sırasında bilimsel ipuçlarını kayırmamak için bir bilinc toplanmasını gerektiren bu aşama, ya emekçi sınıfların demokratik yoldan iktidara geçirilmesi dek, yada demokrasije ancak işine geldiğince uygun ku-

ru duzeni sabırı taşımcıya, yüzünden kuzu maskesini attırmaya dek sürecek. Dış sömürgeciyle, dış gavur milletçe yüz yüze, dışdice gelebilmemiz için, iç gavur her iki halde de aradan çıkarılması yolu bir an önce açılmalıdır. İlk aşama içinde anti - emperyalizm hareketi, iç gavurun güçsüzlendirilmesine, giderek güç olmaktan çıkarılmasına elverdiği ölçüde gezerliydi.. Denek oluyor ki, bu aşamada çaba larımızı halkta sınıf bilincini uyandırmaya yemelmemiz gerektigine göre, Türkiye koşulların Marksist dünya görüşü çevresi içinde çözülmeyecek bir kadro partinin kilit noktalarında bulunmalar ve bu kadro ana ve doğru çizgiden ayrılmamamızı sağlamak üzere, çevresinde bir militant, yani harbi çekirdeğini pekiştirmeye çalışmayı. Öte yandan bu hareketin capını genişletmek, halka ulaşma hızını artırmak, yani gerekli nicelik kertesine ermeyi sağlamak üzere, halkın kafasına zorda sokulmuş önyargıları gidermek, halkın sosyalizme karşı yaradılmış direnci kırma gerekiyordu.. Yani halkın gerçek düşmanının kim olduğunu gösterirken, gerçek dostunun kim olduğunu anlatmamıştı. Bunun için de belirli dönemler ve belirli süreçler içinde ancak sosyalizme - geçiş aşamasına geçmemizi sağlama bakımından geceli sayabilecek yollar, careler denenir ve hatta tâvizler, ödüller verilirdi. Ama bu ödüllerin verilmesi, örgüt içinde bilimsel sosyalizme bağlı unsurların, üyelerin yoğunluğuyla orantılı olmamayı.. Yani her yayılma, kalbin atışı gibi, örgüt içinde bir bilinc toplanmasına karşılık olmamayı. Yoksas örgüt acılamadığında tıkanıklığa, toplanamadığında da mayıslık sapacaktır. Bütün demokratik sosyalist partilerin karşılaşduğu bu denge tutturma güçlüğü, 1965 seçimlerine dek TİP'de az çok altıdeğerlendi. Bumun nedeni de, eski militant birikiminin sınırlı bir yayılmayı eşi altında sürdürmeleki aşırılıktır. Ama partinin yayılma hızı arttığı anda, yeni militant yetiştirmede karşısıldan güçlükler ağır basacak ve yöneticilerin kolaya kaçma eğilimi de bunun üstünde binince, tek taraflı bir yayılma atılımı bu gereklili dengeyi altüst edecekti. Türkiye'de militant yetişirmekdeki başhefa engel de işçi sınıfının devrimci niteliğini kısıtlayıcı koşullardır. Öte yandan aydınlar da ileri bürokrat absyankılılarından kopamayısları bu işi bilsbüttün ekmeğe sokuyordu. Kantarın topunu kaçırbası, 65 seçimlerinde TİP'in bu tek taraflı yayılma eğilimini karbâchıyaşak olan sonuçlar almasıyla başladı. Beraber başa gelen yöneticiler parlamentoa beraber girdiler. Meclisde grup kurmaları, partinin şafağı değil, parti için bir grup başlangıç oldu. Ve partinin tarihsel görevini bu yayılma - toplanma dengesinde görevli militanlarda ilk şafak attı, örgüt - içi çalışmalarla başlayacak kertede parlamentoa toya kapanan yöneticilere karşı muhalefet başladı. Malatya Kongresinde olup bitenler, bütün ölçüsüzligine ve güvensizliğine rağmen, bu muhalefetin su yüzüne okumasıydı.

Bundan sonrası, gelecek yazda.

Saban Yıldız (A-116), Mehmet Yılmaz (A-116), Necip Akan (M-115), Sinasi Kaya (A-115), Mehdi Zâha (A-115), İlyas Başyılmaz (A-115), Naci Eren (M-114), Kemal Aksoy (A-113), Tahsin Avcı (A-111), Zihifikâr Tığrek (A-111), Ali Erol (A-111), İbrahim Çetkin (A-110), Rahmi Eşszihan (A-110), Hüsamettin Güven (M-110), Abbas Uğurlu (A-109), Bekir Yenigün (M-109), Fevzi Kavuk (A-109), Yaşar Saygın (A-108), Osman Sakalsız (M-108).

İŞÇİ OLMAKYANLAR: Rauf Çapan (A-129), Mehmet Ali Aybar (A-121), Suat Aksoy (A-120), Atilla Asut (A-120), Kemal Burkay (A-120), Samim Koçagöz (A-120), Orhan Çubukçu (A-119), Yaşar Kemal Gökceli (A-119), Nazife Cemgil (A-118), Naci Kutlay (A-117),

Güney Dinç (M-116), Mehmet Ali Aslan (A-116), Hayrettin Abacı (M-115), Yahya Kanbolat (A-114), Ayata Begensel (A-113), Nihat Sargin (M-113), Sadun Arın (M-112), Behice Boran (M-112), Tarık Ziya Ekinç (A-112), Saip Atay (A-112).

Yedeklerin durumu ise söyledir:

İŞÇİ KESİMI: Savaş Al (M-107), Hayri Balkan (M-107), Yılmaz Yazıcıoğlu (M-107), Yakup Erdem (M-107), Adnan Kozanoglu (M-106), Kemal Türkler (A-106), Mümin Ali Ergin (A-106), Celal Beyaz (A-105), Hüseyin Kara (M-105), Koçak Açıkgöz (M-104), Mehmet Çavuş (M-104).

İŞÇİ OLMAKYANLAR: Yusuf Ziya Bahadır (M-110), Ali Göçmen (A-110), Turgut

Kazan (M-109), Sinasi Yıldız (M-108), Kemal Süker (A-108), Adil Kurtel (M-107), Alev Ates (A-107), Faime Hikmet İşmen (M-104), Mehmet Selik (M-104), Faik Gür (A-103).

Aynı gün toplanan Genel Yönetim Kurulu da görev bölümünü yapmış ve Genel Başkanlığı 11 beyaz oya karşılık 30 oyla yine Mehmet Ali Aybar'ı seçmiş, merkez yürütmeye kurulu da suyu yeterlerden kurulmuştur:

Rıza Kuas, Saban Yıldız, İlhan Basyılmaz, Rahmi Eşszihan, İbrahim Çetkin, Abbas Uğurlu, Mehmet Yılmaz, Sinasi Kaya, Kemal Aksoy, Rauf Çapan, Suat Aksoy, Samim Koçagöz, Nazife Cemgil, Yahya Kanbolat, Tarık Ziya Ekinç.

Yedeklere ise Yaşar Kemal, Atilla Asut, Kemal Burkay seçilmişlerdir.

CKMP komandoları terör rejimi için ortam hazırlıyor !

CKMP'nin komando kursu görünüş genceleri Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği kongresini bastıgunda, tarihler 29 Aralık 1968'i gösteriyordu...

Yıllık olağan kongre başlamadan 15 gün önce Yüksek Öğretmen Okulu öğrencileri grubu ayrılmıştı. Devrimci ve Atatürkçü öğrenciler «Çağdaş» adı altında bir araya gelirken, CKMP'lilerin yoğunluğu olduğu sağdı öğrenciler ise «Anadolus» adlı grubu kurmuşlardı. Pazar sabahı Türk Ocağı salonunda başlayan kongre açılıp da, başkanlık divanı seçimleri sonuclarına, seçimli Çagdas Grubu'nun kazanacağı belli olmuştu. Delegeler arasında dağılmış CKMP'li komandoların gesitli engellemelerine rağmen, çahşma ve denetçiler raporları okunmuş ve sıra seçimlere gelmişti. Verilen bir önergenin kabulü ile seçimlerin okulda yapılması karar altına alınmıştı. Fakat seçimleri yapmak mümkün olmuştu. Çünkü, CKMP'li komando kursu öğrencileri seçimlere kavga çıkarmış, havada sandalyeler uçmuş, camlar kırılmış ve bir anda ortak karışmıştı... Dayak yiyenler arasında hükümet komiserinin de bulunması, işin eğlenceli yam olmuştu. Hükümet komiseri hastaneyeye götürüldükten sonra, öğrenciler dağılıp kılıçlı gruplar halinde okulun yolunu tutmuşlardı. Kantine yerlestirilen sandıklara oylar atılırken, seçimi kaybedeceklerini sezeyen öğrenciler, komandoları okula davet etmigelerdi. Böylece günün ikinci kavgası başlamış, okulun telefonları kesilmiş, esyaları tahrip edilmiştir... Kapıları tutulup, telefonlara el konulmuş olması olaya polisin müdahalelesini geçiktirmiştir. Kongre başkanlık divanı üyelerini de bir odaya hapseden öğrenciler ancak polis okula girdikten sonra çekiliptiğini ve bu arada on kadar öğrenci de polis tarafından yakalandı. Ancak, yakalanan öğrenciler, daha sonra serbest bırakılmışlardır...

PAZARTESİ GÜNÜ

Pazarın kavgaları sona ermesinden sonra, pazartesi sabah on - onbeş kadar sağdı genç, bir öğrenciyi okulda ölümlü hava yeniden elektriklendirmiştir. CKMP'li komandoları her an kavgaya çıkmaya hazır olduklarını gösteren öteki öğrenciler, havayı kararincaya kadar okuldan kaçmamış, havanın sakinleşmesini beklemiştir. Okulu abluka altına alan komandoların, sık sık öğrencileri gelen bir takas

CKMP komandoları tarafından yaralanan üniversite öğrencileri (yukarıda) ve olaylardan sonra emniyete götürülen kavgacılar (solda)

kimse tarafından denetlenmesi de gözden kaçmamıştı. Olayların gelişmesi ve olup - bitenler aksama böylelik bir kavganın çıkartılacağını göstermeye yetemişti. Nitekim saat 16 sıralarında Yüksek Öğretmen Okulu'ndaki İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisine bakan yüzü, ellerinde kağıtlara sarılı şerit sopalar, bıçaklar ve başka yararlısı ve öldürme aletler bulunan öğrenciler tarafından tutulmuştur.

Saatler 17.30'u gösterirken, kurt ulumaları, ezan sesleri, İlahilerle nümayiş yapan komandolar «Bundan sonra yalnız iman ve müslüman sesi duyulacağ — Tanrı Türk'ü korusun» diye bağışmış ve onbeş dakikalık bir susuztan sonra «Ayakkabı düştü» parolası ile saldırıyla geçmiştir. Bu sırada dinamit ve silah sesine benzer patlamalar olmuş, havai fişekler atılmıştır. Devrimci öğrenciler kovalayan komandolar, Fen Fakültesi'ne sağlanan öğrencileri tam bir ablukaya almışlardır. 30 - 40 kişilik bir grup Fen Fakültesi Kimya Anfisine girerek kendilerini korumak için hazırlık yapmaya başlamıştır.

Fen Fakültesinin bütün giriş ve çıkışlarını kontrol altında olan komandolarla elay yerine gelen topham polisi müdahale etmemiş ve böylece saldırının tasvip eder bir tutum takılmıştır. Kimya anfisinde kendilerinden on misli daha fazla sayıda CKMP'li komandolarla kavgaya cesurca bir savunma gösteren öğrencilerin içinde bulundukları durum kısa zamanda Ankara'daki bütün facultelerde duyulmuştur.

FEN FAKÜLTESİ'NDE

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden otobüslerle yola çıkan öğrencilerin yolu polis tarafından Bahçelievler'in girişinde kesilmiştir. Bu arada, Cebevi ve Yıldırım Bayazıt alanındaki facultelerden de, gruplar ha-

linde gençler Fen Fakültesine doğru yürüyüp girmiştir. Fen Fakültesini ıggal altında bulunduran komandoların çevresi öteki facultelerden gelen öğrenciler tarafından çevrelinde, duruma topham polisi müdahale etmiş ve öğrenci gruplarını toplayarak dağıtmıştır. Fen Fakültesi kapısını tutan komandolar önceden kararlaştırılan «Nereden geliyorsun?» sorusuna «Ergenekon'da» cevabını veren arkadaşlarını içeri alarak güçlendirme çahımlarıdır. Bu arada fakülte içinde muhasara altında kalan öğrenciler arasındaki kız öğrencilerin çığlıkları, taa dig kapıdan duyulmuştur.

Devrimci öğrencilerin giderek artması karşısında polis, CKMP'li komandoları dağıtmak için formüller aramaya başlamıştır. Polis çaresizlik içinde kıvrulanken, Fen Fakültesi giriş kapısını tutanlar arasında bulunan ve kendinin komandoların lideri ve Siyasal Bilgiler Fakültesi Ülkü Grubu'nun başkanı olduğunu bireyler Yılmaz Sahiner adı genç, ayak üzeri bir basın toplantıya yapmıştır. Sahiner dövülen arkadaşlarının intikamını aldıktan sonra, sabaha kadar devam edeceğini söylemiştir. Komandoların üçünün rehin olarak alınması karşısında, devrimci öğrencilerden de rehiner alınarak konu pazarlık masasına yatırılmıştır. Sonuç olarak, Fen Fakültesini çeviren binlerce öğrenciin saldırıyla geçmesinden korkan CKMP'li komandolar gruplar halinde ve gayet talihi şekilde bölgeyi terketmeye başlamışlardır. Devrimci öğrencilerin harekete geçmesi karşısında Toplum Polisi, Komandoları himayesine alıp dayak yemekten kurtarmıştır.

Pazartesi geceyi olup bitenlerle, oylar durulmuş değildi. Çünkü, 1968'in son günü CKMP'li komandolar bu sefer

**CKMP komandolarının
yaptıkları
baskınlarda
kullandıkları
sopaların
bazıları...**

Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne karşı saldırıyla geçmiştir.

Öğrencilerin büyük bölümünün yarası dolayısıyla okulda bulunmamalarından yararlanan komandolar, ellerinde kahve ve özel olarak hazırladıkları sopalarla Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrenci yurdunu basmışlardır. Saat 16.30'da yurdun kapılarını tutarak ige başlayan öğrenciler komandolar, camları kırmış, yurttaki öğrencileri sopadan geçirmeye başlamışlardır. Bu sırada olay yerine polis gelmiş ve komandoları tahrif hâreketini durdurmuşlardır. Polisin olay yerinden çekilmesinden hemen sonra komandolar, Fikir Kulüplerinin ilan tahtasını parçalamış ve kız öğrencilere küfür etmemiştir.

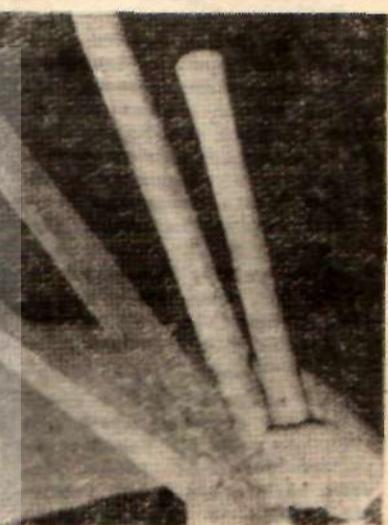
FAŞİZME KARŞI

Bütün bunlar Cemiyetler ve Siyasal Partiler kanunlarını açık hükümlerine rağmen kurulan komando kursundan geçen sağcı gençlerin artık kendilerini söylede göstermeye başladıklarını ortaya koymaktadır. Olaylar bitmiş değildir, çünkü CKMP'li ve komando oldukları söyleyen gençler son olaylarda polisin kendilerini himaye etmesinden cesaret alarak, yeniden saldırılara gitsecek ve Ankara'da büyük olaylar çıkaracaktır.

Çarşamba günü bir basın toplantısı yapan Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Murat Koçaoğlu, son olaylara iktidarın dikkatini çekerek söylemiştir:

«Son günlerde gittikçe azınlıkla faşizme karşı böttüm gürümüşle karşı keyacagız.»

Koçaoğlu, saldırılan faşist grupların AP'li ve CKMP'li

gencelerden meydana geldiğini belirttiğinden sonra son duruma tehisini söyleyip, sözde koymustur:

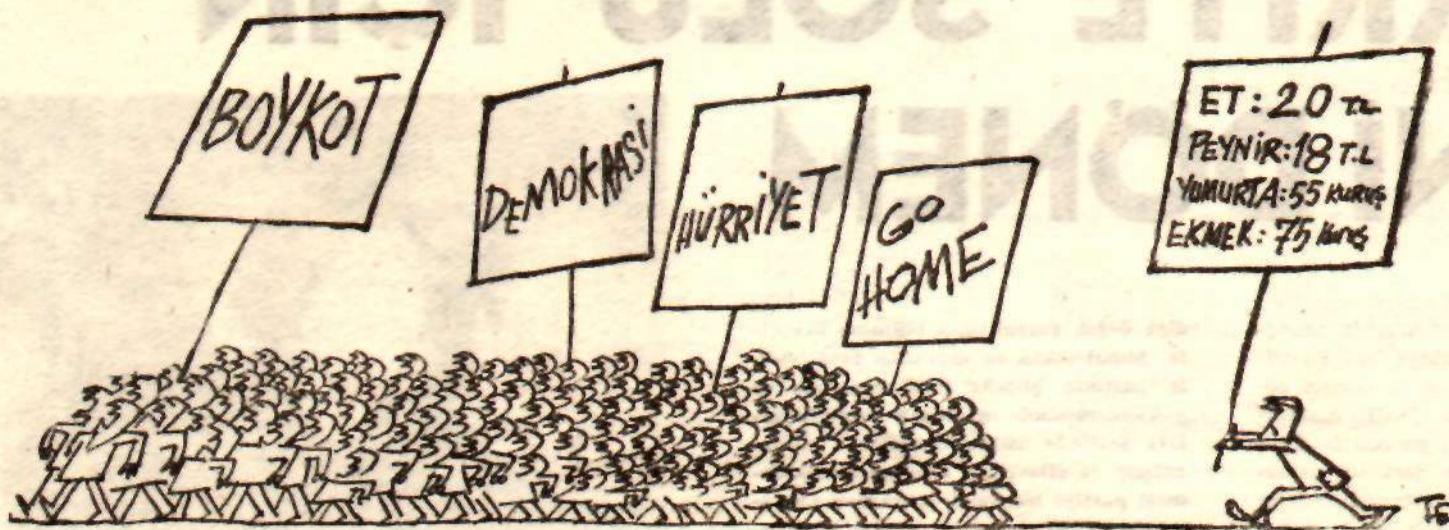
OYUNUN İÇİ ÜZÜ

«Artık su kesin olarak aşıktır ki, bu ülkede ne konut ve ne de insan güvenliği vardır. Sunu kamu oyuna kesin olarak duyuruyoruz, son günlerde gitmek isteyen azınlısan faşizme karşı bütün gücümüzle karşı keyacagız ve bundan sonra da hiçbir iktidar kuvvetine güvenmiyoruz.»

Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencileri, komandoların iktidar tarafından beslendiğini, asıl amaci devrimcileri tahrif etmek olduğunu da söylemiştir.

Artık bir merkezden yönetiliyorlar kesin olarak anlamaları sağlıyorlar. Komandolar, hiç yeri yokken saldırıyla geçerek AP iktidarının düşündülerini gerçekleştirecek ortamı hazırlamaktadırlar. Çıkarılması tasarlanan yeni terör kanunlarına gerekçe hazırlama amacıyla giden son tahrikçi olaylarda, eğer devrimci öğrenciler kendilerini savunurlarsa, iktidar sözcükleri millet meclisi kürsüsünden, getirecekleri terör kanunlarını daha rahatlıkla savunabileceklerini sanmaktadır. Fakat, çok denenen bu oyuna Türk ulusu artık bir daha gelmek niyetinde değildir.

Fikir olarak CKMP'den, para olarak AP'den beslenen sağcı öğrenciler, seçimler yaklaşıkça daha aktif duruma getirilecek ve bu yolla CKMP'ye oy sağlanmaya çalışılacaktır. Fakat, çok zaman evdeki hesapların çarşıya uymadığı da bilinen bir gerçekdir.

Gençliğin direnişi ve terör...

Çetin ÖZEK

1

1968 yılının haziran ayında başlayan öğrenci hareketleri ve bunlar karşılıkta Üniversitelerimizin tutumunu yeni bir döneme girmiş gibi gözüküyor. Gerektiğinde, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünde bir kısım öğrencinin giriştiği protesto hareketi karşısında Üniversitenin gösterdiği tepki, gerçekleştirdiği davranış bir takım özellikler taşıyor. Hazıranda Üniversite kesin ve tımdan ıggal edilmiş olduğu halde, Üniversite Senatosu bir «tatil» kararı almak için oniki gün beklemiş ve bundan sonra, hem de öğrenciyi mehil vermek suretiyle, Üniversiteyi tatil etmiştir. Kasım ayında Üniversitelerin açılmasından sonra, hemen her hafta, Senatonun toplantı günlerinde, üniversitede giremeyen öğrenciler protesto hareketlerine girmişler, zaman zaman Senatoyu ıggal etmişlerdir. Haftalardır süregelen bu hareketler de Senatoyu bir tepkisiyle karşılamamıştır. Buna karşılık, üniversitedeki son hareket, Senatoyu daha önceki tutumuna hiç de uygun düşmeyen bir tepkiye yol açmıştır. Üniversite içinde gerçekleştirmesi zorunlu olan bilimsel özerklikle bağdaşmayan bir şekilde gelinen Edebiyat Fakültesinden Oya Sencer'in doktora tezinin reddedilis gibi, Üniversitenin demokratikleştirilmesini savunan öğrencinin tepkisine yol açmıştır. «Demokratik Üniversite»nin kurulmasından yana olan genglerin, bu kurala karşı bir davranıştı protesto edip şekilde ve protestolarını yöneltikleri kuruluşları seçimleri tartışılabilir. Fakat protestonun hakkı nedenlere dayandığında şüphe dilemez.

Bize kahrsas, esas üzerinde durulması gereken konu, bu protesto hareketi karşısında üniversitenin tepkisi ve bu tepkinin ülkenin genel politik durumu içinde değerlendirilmesidir. Gerektiğinde, son protesto okulları başı başlamaz, Üniversite Senatosu bilyik bir aceleciğin içinde Üniversitenin tatilini karar vermiştir. Protestocu öğrencilere hiç bir mehil dahi tamamsızın varılan bu karar, işi olduğundan fazla bütütmek ve meseleyi ideolojik bir tepkinin sonucu saymak eğilimini ifadeinden başka bir anlam taşımadık. Bilim ağıdan doktora tezini inceleyerek, tezin değerini ortaya çıkartan raporlara rağmen, bu doktora tezinin, konuya hiç ilgili bulunmayan kişilerin önyargılarıyla verdikleri oyalar sonucunda, reddedildi gibi bilimsel özerkliği aykırı bir tutum üzerine eğilmeyen Senato, öğrenci tepkisinin temelinde yatan haklı nedenleri görmezlikten gelecek, hareketi salt ideolojik bir yönelik olarak nitelendirmiştir. Bu nitelendirme sonucunda, üniversitede hemen tatil edilmiş ve hayatı edilecek bir kabukluk içinde, emniyet kuvvetleriyle temasına geçilerek, üniversitenin etrafının kısa bir süre içinde polis ablukasına alınması sağlanmıştır. Sunu hemen hatırlatmak gerekiyor ki, hazırlanınca, gerçekleştirilen ve çok geniş bir yapı taşıyan boykot olaylarında da, üniversite boykottan epey sonra tatil edilmiş ve üniversite hiçbir zaman polis tarafından kordon altına alınmamıştır. Bu durumda, ufak bir protesto hareketi karşısında, tatil ve üniversitede polise teslim etmek şeklindeki aceleciğe ve ortaya konulan kesin, sert tutuma şagmamak elden gelmemektedir.

Ü

niversite Senatosunun bu kesin ve sert tutumunu ortaya koymuş olduğu günlerde hukmet tarafından açıklanan bazı haberler ise pek şaglayıcı bir rastantısı gerçekleştirmiştir. Gerekl-

ten, hemen Üniversitenin tatilini izleyen günlerde, hukmetin basın, dünince açıklaması, hürriyetini yok edecek nitelikte bazı terör tedbirlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk etmek üzere bulunduğu açıklanmıştır. Ana çizgileri itibariyle, 1967 yılında hazırlanan ve büyük bir tepkiyle karşılaştığı için kanunlaşdırılmış «Temel Hukuk ve Hürriyetler Koruma Kanunu» tasarısına pek benzeyen ve yer yer ondan da ağır hükümleri taşıyan kanun tasarıları yine sahneye çıkartılmaktadır. Bu tasarıllarda yatan temel fikir, «sınıf mücadelelerinin demokratik ve meşru biçimlerini dahi engeleyerek, düzeni sağlamak» şeklinde özetiştir. Tarihsel bir zorunluluğun sonucu gelişen halk sınıflarının bilinglenmesinin, önlümsüzdeki yıl fakir halkı beklediği bilimsel olarak açık ve şık bir şekilde ortaya konulmuş bulunan yeni mali sıkıntılar karşısında daha da hızlanacağı gerçektir. Bu bilingleniş, ergeç halkın demokratik devrimci söylemini gözleştirecek ve halkın kendinden yana kendi iktidarını demokratik, anayasal usuller içinde gerçekleştirecektir. Bu gerçegin görülmesi, topluma egemen sınıfları, «hürriyet ve düzeni korumak» aldatmacası ardından kendi düzenlerini ve kendi imtiyazlarını sürdürme hürriyetlerini koruyucu yeni bir terör tedbirlerine başvurma itelemektedir. Bu tür tedbirlerin anayasamızın kabul ettiği «hürriyetçi sisteme» aykırı olduğu kuşkusuz kabul edilebilir. Ayrıca, hukmetin getirdiği yeni tedbirlerin, 1967 yılında olduğu gibi sert tepkiyle karşılaşmasından korktuğu da aksıktır. Bu tür olağanüstü ve fasizme yönelik tedbirlerin gerçekleştirilmesi açısından başvurulan klasiklegimiz usuller mevcuttur. Bu usullerin en geceki, halkın yeni tedbirlerin gerekliliğine inandıracı bir takum olayları karşılaştırmak ve bu olayların yarattığı tedişinlikten yararlanarak terör düzenini getirmektedir. Bu usul, gerektiğinde Hitler ve Mussolini iktidara gelmeden önce başarıyla uygulanmıştır. Aynı oyunun ilkemizde de geceki kılınmasına çağlığı anlaşılmaktadır. Bu konuda, İzmir'de canie bomba konusunu şeklinde ortaya çıkan komedyi, klasik usulün başarısız bir sahneye konulmasından başka birsey degildi. Geçen Kasım ayında, Samsun'dan Ankara'ya düzenli Mustafa Kemal'e şikayet etmek için yapılan masum bir öğrencinin yürüyüşünün nasıl bittiğinden, nasıl genitilmesine bağlılığı akıllardadır. Özellikle sağcı basın, bu yürüyüşü adeta bir «hücrelî provas» olarak nitelendirmiştir. fasist tedbirlerin alınmasını, kan dökülmesini açık açık istemiştir. İstanbul Üniversitesi'ndeki son olayların da, olduğundan çok büyük bir şekilde ve düzene yönelik bir hareket olarak gösterilmek istenir, aynı oyun çerçevesinde düşünülmek gerekdir. Geri bırakılmış ülkemizin koşulları içinde, en kesif ve gerçekçi bir devrimci kitle olan gençliğin hareketi, billyütilmek ve düzeni yıkıcı bir eylem olarak gösterilmek suretiyle, istenilen tedişinlik halkta yaratılmak ve bu arada devrimci gençlik de harcanmak istenmiştir. Protesto hareketine giren gençlerin geniliği hiç de bağıdaşmayan bir billyütilkte polis kuvvetinin üniversitede etrafında görevlendirilmesi, gençlik - polis çatışmasının bileyerek ve istenerek göze alımı başka bir şekilde yorumlanamaz. Nitelik, olayın ilk günü, meseleyi Üniversitenin bir iç işi olarak yorumlayan yöneticiler, ertesi günü ağzı değiştirip, baskı tedbirlerinin meclise verileceğini açıklarken, aynı zamanda gençlik olaylarının toplum için tehlikeli bir şekilde gelişliğini belirtmek lüzumunu da duymuslardır.

K

omu bu şekilde ele alındıktan, Üniversitenin acelsi ve sert bir biçimde verdiği kararla, hiç değilse, iktidarın bir oyununa geldiğini kabul etmek lazımlı gelir. Evvelâ sunum bilinmesi gerekiyor ki, üniversitede bir süre için kapatmak gibi sert tedbirler, belki geçici süreler için, sorunların üzerinde örter ve fakat temelden çözülmeyemez. Hazırın hareketlerine temel tegkil eden «reform isteklerinin» hâli tüm oiarak bir sonuca bağlanamamışın, demokratik bir üniversitede yaratmak konusundaki ağırlığın öğrencide bir huzursuzluk yarattığı bir gerçektir ve bu huzursuzluk değişik olaylarda ifade edilmiştir. Buna rağmen, bu huzursuzluğu giderici temel tedbirlerin alınmasında ihmaliçlik, sonuda, yine öğrenciyile üniversitede yönetimini karşı karşıya getirmiştir. Bu karşı karşıya gelişen ise en çok yararlanma imkanı, terör yoluyla ilerleyen siyasi iktidarın söz konusudur. Reformları bir an evvel bir bigine bağlaması, kendi sorumluluğunu yerine getirmesi gereken üniversitede eğer bunu yapabilmis olsayıdı, bu reformların gerçeklegmesini hiçbir zaman istemeyecek olan siyasi iktidarın bir davranışta bulunmaya mecbur etmiş, sorumluluğuya onu bagbaşına bırakmış olacaktı. Bu durumda, Üniversite, öğrencisi, öğreticisi ve yöneticisiyle bir bütün olarak, siyasi iktidardan reformları gerçekleştirmesini istemek durumuna girecekti. Bu şekilde Üniversite bir bütün halinde devrimci bir eğitime gelmiş olacaktır. Bunu yapmayan Üniversite, reformların gerçekleştirme içinde siyasi iktidara düşen sorumluluk payını da, yersiz olarak, kendi tizerine almış ve hem de öğrenciyile karşı karşıya gelerek, üniversitenin bir bütün olarak demokratik devrimci bir güç olması imkanını yok etmiştir. Son olaylardaki turumuyla da, Üniversite, hem iktidarı terör tedbirlerini gerçekleştireceği bir ortam yaratılması konusunda kendisine imkan yaratmış ve hem de terör tedbirlerine karşı müsesse olarak tepki göstermek imkanlarını gündiden yok etmiştir.

B

elirimek istediğimiz bu oyun tam anlamıyla gerçekleşmediye, bu doğrudan doğruya, üniversitede çeviren polislerle çatışmamak akıllıktır ve bilincini gösteren devrimci öğrencilerin olumlu davranışlarına bağlanabilir. Oyunun bu noktada gerçekleştirmeyi kargasındadır ki, terör, fasist bir düzenin kurulmasından yana olanlar, Ankara'da sağcı öğrencileri sopalı saldırganlıklarla itelemekle oyunu tamamlamak istemektedirler. Öğrenci hareketlerinin ilk hâk tutumlarından ugakılgınlıkta olduğunu üzüntüyle izlediği birlikten Sayın Cumhurbaşkanı Sunay'ın, olayları bütüntüyle ele alarak incelesse, üzüntüsüne yol açan nedenleri öğrencilerin hareketlerinden çok, başka yerlerde bulabilecektir. Bu gelişim içinde, Üniversite gerçekleştirmek istiyorsa, 1960 yılında biçimsel bir demokratik düzen için bir bütün, bir müsesse olarak verdiği mücadelein bir örneğini sosyal gelişimi ve gerçek demokratik düzen için de gerçekleştirmelidir. Gerçek devrimcilik 1969 yılının koşullarına ve ülkemizi getirdiği noktalara uygun devrimciliktir.

TÜRKİYE SOLU İÇİN YENİ DÖNEM

Geçen hafta başında sonucan Olağanüstü Kongresi'nin en olumlu sonucu şüphesiz, tabanın ÇAĞRI'sunda ifadesini bulan temel sorunlarla ilgili önerilerin Anadolu'nun dört bir yanından gelen delegelerce benimsenmesi ve kongre kararı haline gelmesidir.

Haturlanacağı üzere, imzaları tam metni ANT'ta yayınlanmış bulunan «Türkiye İşçi Partisi Üyelerine Çağrı»da şöyle deniliyordu: «İnamyoruz ki çözümüyol, yeni ve eski yöneticilerin yaptıkları gibi karşılıklı suçlamalar değil, partinin bünyesindeki rahatsızlıkların üzerine cesaretle eğlenceli bulunacaktır. Partimizin kökten gelen rahatsızlıklarını isabetli teşhis edebilecek ve yarın sosyalist Türkiye'sini kurmak yolunda köklü gözümüz getirebilecek tek güç partinin gerçek sahibi olan tabanda bulunmaktadır. Tabandan gelen, sorunun köklerine inen, TIP'e gerçek bir sosyalist parti nitliğini kazandırabilecek toplayıcı bir «muhalefet» hareketi artık zorunlu olmuştur.»

Tabandan gelen bu hareket, daha sonra Türkiye'nin çeşitli il ve ilgelerinden gelen yüzlerce imzanın katılması ve katılımıyla güçlenmiş, kişisel hesaplaşma amacıyla toplanan olağanüstü kongreye derhal sahip çıkarak tüzük değişikliklerinin gerçekleştirilmesi inanç yaratmıştır.

Bilindiği gibi, Aybar ekibi, mevcut tüzük ve programın yeterli olduğunu ve bunlarda hiçbir değişiklik yapılmaması ileri sürürek tabanın önerilerine karşı çıkmış bulunuyordu. Nitelik olağanüstü kongreyi toplamak üzere yapılan genel yönetim kurulu toplantılarında Aybar ve arkadaşları tüzük değişikliği tekliflerine şiddetle karşı çıktıı. Tabanın olağanüstü kongreye sahip çıkarak gündeme değişiklik yapmak suretiyle tüzük değişikliğini gerçekleştirebileceği görüşünde, olağanüstü kongrelerin ancak önceden saptanan gündemdeki konular görüşebilecegi, gündeme değişiklik yaplamayacaği» gerekçesiyle muhalefet etmişlerdi.

Ne olursa olsun Aybar'ı devirmek iddiasıyla olağanüstü kongre isteyen Aren ve arkadaşları da, tabandan gelen bu tüzük değişikliği isteklerini öne plana atmışlardır, kongre delegelerine asıl meselenin Aybar'ı devirmek olduğunu, tüzük değişikliği yapmanın bu hareketi zayıflatamacı bildirerek, tüzük değişikliği isteyen Üçüncü Yolu'ları «böbürcülük» yapmakla suçlamışlardır.

Kongreye ayrı bir grup olarak katılan Milli Demokratik Devrimciler de, Üçüncü Yolu'nu önerileri karşısında yine kişisel suçlama metodlarına başvurmuşlardır, hattâ kongre sırasında dağıtıkları bildirilerde «Son günlerde yönetici klik içinde çıkan ihtilafta her iki taraf, hattâ kendine tabanın sesi, üçüncü yolu gibi adlar takarak ortaya çıkan bir kişiye önyak olsalar da, pi-

diye değişim sosyalizmin bilimine ihanete, jurnalcılıkta ve maksatlı tasfiyelerle partinin güclü birakılmasında ve gelişmemesinde ortaklaşa sorumludurlar» şeklinde asılsız ithamlarda bulunmuşlardır ve «Devrimci Grubun desteklenmesi partiyi bugünkü açmadan kurtaracak tek çığır yoldurs» diyerek delegelere üçüncü bir liste empoze etmişlerdir.

Ne var ki, üç grubun da karşı çıktığı bu önerilerin teşkilatin gerçek temsilcileri tarafından tamamen benimsendiği, kongrede Aybar'ın açı konusmasını yapmasından hemen sonra meydanı çıktıı. Genel Başkan Aybar, konuşmasının son bölümünde «Taban kelemesini, partinin alt kademesindeki muhalif aydınlarla inhasar ettirmekte isabet yoktur» diyerek ÇAĞRI'ciları külümsemeye kalkmış, daha sonra ÇAĞRI'daki isteklere tek tek karşı çıkmıştır. Aybar, «Türkiye'nin temel sorunları bölümünde çağrınlara tam mutabık olup olmadığımızı kesinlikle söylemek, kullandıkları ifade şıklısına kapahlığı nedeniyle, bize pek mümkün görünmedi» demiştir. Oysa, toplayıcı muhalefet hareketi, şu anda kesin teşhisler koymak ve strateji teşbit etmek değil, bunu sınırlı şekilde saglamak üzere bir serbest tartışma ortamı hazırlamak için çıktığını ÇAĞRI'da belirtmiştir. Şüphesiz bilimsel tartışmalara imkân sağlandıktan sonra Türkiye'nin gerçeklerini kollektif bir çalışma ile değerlendirmek en doğru yol bulunaak, en isabetli strateji saptanacaktır.

Örgütlenme ile ilgili önerileri «Örgütlenme, masa başında varılan ve akla uygun gibi görünen kesin ve ister istemez soyut yazılarla çözülmeyecek bir mesele değildir» diyerek geçtiğiren Aybar, eğitim ile ilgili önerilere de «Programı her gün yeniden eleştiren bir eğitim sistemi, siyasi partiler birer bilim akademisi veya kulüp olmadıklarından, partiyi etkili bir mücadele örgütü olmaktan alakors» diyerek karşı çıktıı.

Aybar, Bilim Kurulu ile ilgili önerisi de «Çağrıclar, Bilim ve Araştırma Bürosu'na parti - üstü bir kişilik kazandırmayı istiyorlar» şeklinde yanlış yorumlayarak «Sosyalizm etiketi altında bürokrat burjuvacının parti di-

AREN VE TÜRKLER KONGREDE
— Muhalefetten profesyonel sendikacılara —

şında veya içinde ağırlık kazanmasına ve emekçi sınıfları bilim adına vesayet altına almasına partimiz asla müsama ha edemez, ememelidir» suçlamasında bulunmuştur.

«TIP programının sosyalist bir program olmadığı hakkındaki görüşler gerçege uygun değildir» diyerek programın yeniden çizilmesi önerisine de karşı çıkan Aybar, parti içinde eleştiri özgürlüğünden en geniş şekilde kullanıldığı ileri sürülmüş, tabanın merkezi yeterince denetleyemediği iddialarını da reddetmiştir.

Ne var ki, kişisel suçlamaların partiyi kurtaramayacağını gören genel kurul, ÇAĞRI'ciların, bu görüşler doğrultusunda hazırlayarak bir dosya hâlinde başkanlık divanına sunduğu tüzük değişiklik önerilerini, Aybar'ın muhalefetine rağmen gündeme almıştır. Ayrıca, tüzük değişiklik önerilerinin Aybar grubuna mensup kişiler tarafından hazırlatı edilebileceğinden en

dige duyduğu içindir ki, tüzük tadil komisyonuna genel merkezin önerdiği kişiler değil, muhalefete mensup Murat Sarıca, Yusuf Ziya Bahadır, Turgut Kazan, Kemal Kaya, Yakup Erdem'den kurulu tüzük tadil komisyonu, raporunu pazar akşamı başkanlık divanına sunmuştur.

Başlangıçta tüzük değişikliklerine karşı çıkan Sadun Aren ve arkadaşları da, kongrenin havasını gördükten sonra görüş değiştirmişler ve tüzük tadilatından yana olmuşlardır. Ancak bu arada Arefe'lerin tutarsız bir davranış da gözden kaçınmıştır. 3. Bütün Kongre'de profesyonel sendikacılara en ağır şekilde hücum eden ve sendikacılardan hakimiyetinin yükselmesi için savaş açan Arefe'ler, bu defa oyların başa bas olduğunu görürse sendikacılardan kendi aleyhlerinde çahımasını önlemek için sendikacılara kur yapmağa başla mislardır. Hattâ Sadun Aren, kongrede yaptığı konuşmadada, profesyonel sendikacığın bilimsel bakımdan zorunlu olduğunu söyleyerek «professionel sendikacılardan imtiyazlı durumuna son vermek» gerekçesiyle getirilen tüzüğüne 53. maddesinde değişiklik yapılması önerisine karşı çıkmıştır.

Tabanın tüzüğü değiştirmektedeki aynı tutumu karşısında tüzük de-

TÜRKİYE
SABİHA SERTEL'İN
anıları

Gelecek Hafta ANT'ta...

ilk günden yaptığı konuşmasında Aybar yeniden genel başkan olduğu akırdır partiden kopacığını açıkça da etmişse de, seçim sonuçlarını öğrendikten sonra kişisel bunalmalarını dile getiren yazılarla kongrede savurdugu tehditeli ortbas etmeye kalkmıştır. Çetin Altan, bu istikrarsız tutumu ile, Sadun Aren'in şimdilik kararlı görülen tutumunu çok digna düşmektedir. Ve herhalde artık Çetin Altan'ın tutumu Aren ve arkadaşlarının bağlamamaktadır.

Genel Yönetim Kurulu seçimlerinin dengeli bir sonuç vermesi, Aren ve arkadaşlarının Aybar tarafından partiden uzaqlaştırılması ihtiyalini de ortadan kaldırılmıştır. Zira, Aren'ler Genel Yönetim Kurulu'nda 11 asf ve 14 yedek üye ile yer almışlardır. Milletvekillerinin ve genel yönetim kurulunun yetkisi dahilinde olduğuna göre, Aren'lerin hâli sayıları oranda temsil edildikleri bir kuruldan böyle bir karar çıkmak ihtimal çok zayıftır. Kaldı ki böyle bir karar çıkacak olsa da, Merkez Haysiyet Divanı tek taraf hareket edeceğinden emin olmamaktadır. Zira, Merkez Haysiyet Divanı'nın başkanı Cemal Haluk Selek muhalefet kanadına mensup olup başka muhalif üyeler de bu divanda yer almaktadır.

Esasen, Aren'lerin tasfiye edileceği yolunda hemen kongreden sonra çkartılan haberlere karşılık genel merkez derhal bir bildirme yayınlayarak herhangi bir tasfiyenin söz konusu olmadığı açıklanmıştır. Kaldı ki, kongre delegelerinin yarısının oyunu alımı olan ve ileride cogunuğu da ele alması mümkün bulunan unsurları, sır Aybar'a aykırı görüşlere sahip oldukları için partiden ihraç etmeye kalkışacak bir genel merkez, ilk kongrede hessap vermek zorundası olacaktır.

İste bu denge içinde Aybar'cılar da, Aren'lerde de, partide yeniden kabul edilen eski üyelerde öntündüzdeki seçim döneminde partinin ottunuğu korumak ve sosyalistlerin seçimde başarılı kazanmalarını sağlamak için övülük sorumluluk düşmektedir.

Aybar artık kişisel görüşlerinde israr etmekten vazgeçmeli ve merkez yürütmeye kongrenin verdiği direktifler içerisinde calısmayı sağlayarak bütün sosyalistlere yeni hedefler göstermelidir. Kongreden sonra seçim sonuçlarını bildirmek üzere gazetelere gönderilen bildirilere kendi görüşlerinin kongrece benimsendigini belirtten ifade eden koymak isteyen Aybar'a, kendisini destekleyen sendikacılardan da kare çekmeli olmazı bir işaretir.

Partinin en yetkili organı olan büyük kongre, derinlemesine örgütlenme, parti içi demokrasi, eğitim çalışmaları, programın yenilenmesi, bilim kurulunun bilimsel özgürlük içinde çalışması, partinin bütün sosyalistleri bînesinde toplaması ve yandaş kuruluşların destekini kazanması konusunda, tabanın sesine uyarak, yönetim organlarına gerekli direktifleri vermiştir.

Artık kişisel çekimeleri bir yana itip, karşılık saygılı içinde bu direktifleri yerine getirmek parti yöneticileri için bagħha görevdir. Yöneticilere muhalif olanlar da, parti meselelerini organlarında ve organlarını düzenleyeceğil parti içi toplantılarında kendi görüşlerini açıdan tartıracaklar, doğruluğuna İndandıkları görüşleri savunacaklar, ama herhalde egemen sınıflara ve emperyalizme karşı, muhalif oldukları yöneticilerle omuz omuza mücadele edeceklerdir.

Aybar'ca Tarık Ziya Ekinci Beşir Bozan delegelerlerinde...

şıklıklarına karşı ne Aybar'cılar, ne Aren'ler direnebilmiş, ve 53. madde şartı, tüzük değişiklikleri kongreden yürürlüğe geçmiştir.

Tüzükte yapılan en önemli değişiklik, partinin karakter ve amacını tespit eden ikinci maddeye «sosyalist» kenesinin sokularak TİP'in resmen bir «sosyalist partis» haline getirilmesi olmuştur. Oybirliliğiyle kabul edilen ikinci maddenin yeni şekli şöyledir:

«Türkiye İşçi Partisi, Türkiye İşçi funun ve onun tarihi ve bilime dayanan demokratik önemiyle etrafında bulunan, onunla kader birliğinin bir ve mutluğuna varmış bütün etkili sınıf ve tabakaların (ırgatları, pracı ve az topraklı köylülerin, zatkarları, küçük esnafı, aylılık ve seretillerin, dar gelirli serbest meslek işçilerinin, ileriçi gençlik ve aydınlatma), kanun yoluyla iktidara yürüyen demokratik, bağımsız, sosyalist siyaseti destekler.»

7. maddenin 3. fıkrasında yapılan değişiklikle parti içi demokrasiyi güçlendirmek fizere parti üyelerinin içi meselelerini sadece parti içi organlarında değil, aynı zamanda partide menlenecek toplantılarında da tartışması imkânı sağlanmıştır.

Seçimlerin üç terde yapılması emreden, dolayısıyla sosyalist bir partiye yakışmayacak biçimde zaman kaybına ve çeşitli kulis oyunlarına yol açan 14. madde de değiştirilerek parti organları seçiminin tek oylamada yapılmasını kabul edilmiştir.

Parti içinde aşağıda yukarı determinin sağlanabilmesi için genel yönetim kurulunun merkez yürütme kurulunu düşürebilmesi ile ilgili 15. madde de değiştirilmiştir. Esasından 41 kişilik genel yönetim kurulunun merkez yürütme kurulunu düşürebilmesi için üçte ikisi aleyhte oy kullanılması gerekiyordu. 13 kişilik merkez yürütme kurulu zaten üçte biri tekil ettiği ve kendi aleyhinde oy kullanamayacağı için bu kurulu düşürebilmesi imkansız hale gelmiştir. Maddenin yeni şeklinde merkez yürütme kurulunun salt çoğunlukla düşürebilmesi sağlanmıştır.

Bilim ve Araştırma Kurulu'nun genel başkanın başkası altında çalışmasının önlemek için tüzüğün 20. maddesi değiştirilerek Bilim ve Araştırma Kurulu üyelerinin başkanlık bürosu tarafından değil, Merkez Yürütme Kurulu'nun tavsiyesiyle Genel Yönetim Kurulu'nda seçmesi, işçilerin sendikacılardan, tarım işçilerinin, gençlik

temsilcilerinin de kurula girmesi ve saadece genel başkanın değil, genel yönetim kurulunun da Bilim ve Araştırma Kurulu'na görev verebilmesi kabul edilmiştir.

Partideki son anlaşılmazlığın gıkmasında en büyük amil olan, genel başkanın yetkili kurullara danışmadan parti adına temel görüşler açıklaması, 34. maddede yapılan değişiklikten lenmiştir. Bu değişiklige göre, genel başkan bundan böyle parti adının görüşler ortaya atacağı yada yani yorumlar yapacağı zaman mutlak. Merkez Yürütme Kurulu'nun onayın alacaktır.

Tüzük değişikliklerinden sonra kongrenin aldığı en önemli kararlarda biri de, 28.12.1968 tarihine kadar partiden ihraç edilmiş olan sosyalistler, yeniden partide dönmek imkânının ve rilmesi olmuştur. Sıra bu konunun görülmemesine geldiği zaman, kişisel ilişkiler içinde bulunan ve yönetim girmek isteyen bazı kişiler, şimdilik kadarki ihraçlarda dolaylı yada doğrudan doğruya rol oynamış olurlar, halde birdenbir ihraç edilenlerin savunucusu keslimişlerdir. Ancak bu kişi hesaplar kongrede itibar görmemiş, devan başkanı da bu yatırımlara imkân tanımamıştır. Neticede 28.12.1968 tarihine kadar partiden ihraç edilmiş olan üyelerin, müraacaatları halinde tek partide kabul edilmeleri oybirlilik kararlaştırılmıştır. Böylece «toplum muhalefet hareketi», gerçekten «toplumsal bir sonuc vermiş ve TİP, Türkiye'deki sosyalist potansiyelin tek örgütü olmuş gansını yeniden kazanmıştır.

Bundan sonra ne olacaktır?

Kongreden önce üçüncü cezbediltilere rağmen, Sadun Aren ve arkadaşları, yönetimde cogunuğu ele geçirememiş ve genel başkanlığı değiştirememiş olmakla beraber, partiden ayrılmayı ve yeni bir parti kurmayı düşünenlerini, görüşlerini parti içinde savunmaya devam edeceklerini açıklamışlardır.

Partinin bütünlüğü bakımından tek çatlak ses, geçen kongrede olduğu gibi bu kongrede de yine Çetin Altan'dan çıkmıştır. Çetin Altan kongrenin

ÇEKOSLOVAKYA'DA BOZGUNCU ÖRGÜTLER

Derleyen : Mekin GÖNENÇ

22.

Bloklar arası nükleer dengenin sağlanmasından bu yana, Pentagon'daki askeri liderler, Doğu Avrupa'daki sosyalist ülkeleri (Varşova Paktı Devletleri) artık silah bir çatışma yolu ile dize getiremeyeceklerini anlamış bulunuyorlardı. Ustalık, Vietnam bunun en canlı delli idi. Güçlü bir askeri pact içerisinde bulunmayan bu küçük ülkeyi milyarlarca dolar ve yüz binlerce asker kullanmasına rağmen, bir türlü direne getirememiş ve gerek Pentagon, gerekse Amerikan hükümeti bütün dünuya devletlerinin gözünden kendilerini kırtırmıştı.

Pentagon'a göre, özellikle Doğu Avrupanın sosyalist ülkelerini komünist bloktan koparabilmek için girdiğinde önemli değişiklikler yapmak gerekiyordu. Yeni stratejinin temelinde şu ana fikir yer almaktadır:

«Aydiyor, öğrenciler ve kararsız sevreleri kurtarmak sureti ile, ilerde bir karşı ihtilal hareketine dönüşebilecek her türlü uğraşları, en zayıf olarak tanınan komünist ülkelerde yoğunlaştırmak. Bu gibi ülkelerde önce ÖZGÜRLÜK temasını işlemek ve daha sonra da akımı KAPITALİZME DONUS'ye çevirebilmek...»

Bu planın uygulanması A.B.D.'nin Avrupa Kara Kuvvetleri Kumanandanlığı'na verilmiş bulunuyordu. Bu kumanandanlık zaman zaman bu konuda «Çok Gizli» emirler çakayıyordu. Bu emirlerin başında yer alan husus, ağırğu Doğu Almanya ile Çekoslovakya'ya verilmesi ve bu ülkelerde komünizmin toplumda süküllüp atılması idi. Ne var ki, bu planlar bütün yabancılardan son derece gizli tutuluyor ve Amerikan sevreleri bu planları kendilerinin en yakın NATO mütefiklerine bile göstermiyorlardı.

Pentagon'un bu planı, Batının en önemli istihbarat merkezlerinde önemli görevleri bulunan fakat ashında son 20 yıldan beri Sovyetler namına çalışan Kim Philby tarafından Sovyetler Birliği'ne ulaştırıldı. Pentagon'un Doğu Almanya ile Çekoslovakya içerisinde hazırlamakta olduğu savaş planını uygulanmasında CIA ajanları ile birlikte, Kara Kuvvetleri istihbarat subayları da görevlendirilmiş bulunuyorlardı. Gerek Doğu Almanya, gerekse Çekoslovakya'daki komünist partileri içerisinde güçlü bir muhalefet grubu yaratmak, bu ülkelerdeki Amerikan beşinci kolonun en başta gelen görevleri arasında idi.

Sovyet Rusya Pentagon'un bu planını ele geçirdikten sonra mütefiklerini uyarmak gereğini duymuştu. Doğu Alman hükümetinin aldığı yerinde tedbirler sonunda, Pentagon'un planı bu şekilde gelişne ve başarı imkani bifamamış. Ne var ki, Çekoslovak liderlerinin durumun önemini tam olarak kavrayamamaları, ülke içerisinde güçlü denecek bir anti-sosyalist muhalefetin doğmasına sebep olacak ve Pentagon'un planını adeta kolaylaştıracaktı. Bu konuda diğer sosyalist ülkelerin yapmış oldukları uyarmalara Çekoslovak liderlerinin her defasında vermiş oldukları cevap şu idi:

«Çekoslovaklar yalnızca LIBERAL ve HÜRRİYETÇİ BİR SOSYALİZM istemektedirler.

Hicidimse bir karşı ihtilal peşinde değildir...»

Ne var ki, gerek Sovyetler Birliği, gerekse diğer Varşova Paktı üyelerinin askerleri Çekoslovakya içerisinde gitmeye başlayınca, reformcu sevrelerin derhal vakit geçirmeksizsin iyice örgütlenmiş yeraltı uğraşlarına girişme-

leri; çok kısa bir zaman içerisinde seri halde tam kapasiteli gizli gazete ve broşürler yayımlamaları ve hatta bazı bölgelerde gizli verici radyo istasyonlarını faaliyete geçirme kendi ürünlerini daha önceden ne kadar lyl hazırlandıklarını ve Çekoslovak liderlerinin bu kişilerin uğraşlarını değerlendirmede ne derece hataya düştüklerini açıkça göstermektedir.

23.

Gerek 1917 Ekim İhtilalinden bu yana gerekse ihtilalden çok daha öncelerinde, yeryüzü ülkelere siyasi gelişmeleri iyice incelenec olursa gerek SOSYALİZM'in gerekse SOSYALİST PARTİLER'in gelişmesine karşı en büyük muhalefet ve ZARAR'ın sağ kanadın en ucundaki koyu liberal partilerden değil de, kendilerine SOSYAL DEMOKRATLAR adını veren ve tophumun bütün sınıflarını bülnesinde barındırmaya çalışan EUKALEMUN örneği parti topluluklarından geldiği bir gerçek olarak ortaya çıkacaktır. Bu konuda verilecek en yerinde örnek Ingiliz İşçi Partisi'dir. (C.N. Sosyal Demokratlar akımı Türkiye'de C.H.P. tarafından sürdürülürmektedir.)

1948 yılında, Komünist Partisi Çekoslovakya yönetimini ele aldıktan sonra, Sosyal Demokratlar kendi partilerini feshetmiş, üyelerinin bazıları Komünist Partisi iççisine sızmayı ve yerlesmeye başarmış, bazıları da son 20 yıldan beri yeraltı örgütlerinde yerleşmeyi tercih etmiştir. Bu iddianın yalnızca duygusal bir tahrinden ibaret olmadığı 1968 hazırlatın ayında ortaya çıkacaktır. Çekoslovakya'da olaylar son suratlarında gelişirken, adeta bir sürpriz şeklinde Prag'da bir bildiri yayımlanıyor. Bildirinin altındaki imza şu idi: «Sosyal Demokratlar Prag İl Komitesi...» Bu bildirinin yayınlandığının hemen ertesi günü bütün Çekoslovakya'da Sosyal Demokratlar örgütleri fiskirleme başlayacaktır. Hatta, resmen «kapılmış» olması gereken bu parti, 1968 yaz ortalarında Çekoslovakya toprakları üzerinde mahalli toplantı ve konferanslar ile düzenliyebilecekti.

21 Ağustos günü Varşova Paktı üyeleri Çekoslovakya'ya girmeye başladığında, Çekoslovak Dışişleri Bakanı Hajek bazı parti ileri gelenleri ile birlikte (O. Šík, Vlasek ve Hasparik) Yugoslavya'da bulunmakta idi. Olayı duyar duymaz, Hajek derhal Çekoslovakya'nın Birleşmiş Milletler'deki temsilcisi Muzik'i aramış ve kendisine olayları Genel Kurul'a getirmesini emretmiştir.

İste bu Hajek'in geçmişteki durumu incelenec olursa, ortaya söyle bir gerçek çıkacaktır: Jiri Hajek eski bir «Sosyal Demokrat» idi. Bu partisinin feshinden sonra Komünist Partisi'ne girerek, taa Dışişleri Bakanlığı'na kadar yükselenbileceğini başarmıştı.

Jiri Hajek'in başta görevi Çekoslovakya'yı Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerden uzaklaştmak ve Batı Almanya'ya yaklaştırmaktı.

Hajek bu konuda kendine en büyük yardımcı olarak, «Literarny Listy» adlı gazetenin editörlerinden PRAZEK'ı seçmiştir.

Prazek Batı Almanya'da, dışarıya karşı bir kültür kurumu olarak görünen fakat ashında Batı Almanya Gizli İstihbarat Servisi'nin bir kolu olan «Internationess» de çalışmaktadır.

Orta Doğu krizi esnasında, surf Araplarla olan sosyalist birliği parçalamak amacıyla İsrail'e yaklaşma politikası fikrini ortaya atan JIRI HA-

24.

Su anda Çekoslovakya'daki olayları başlangıçtan bugüne izleyen herkesin kafasında söyle bir soru yer almaktadır: «Çekoslovakya'da bir karşı ihtilal hazırlayan ve bunu uygulamayı planlayan örgüt yada örgütler gerçekten var mıydı?»

Doğu bloku istihbarat servislerinin raporlarına göre, Çekoslovakya'da bu konu ile ilgili olarak başlica şu iki örgüt bulunmaktadır:

• KLUP 231

Bu klubün başında tanınmış fasılardan BRODSKY, emekli generalden PALACEK ve eski casuslardan RAMBAUSEK bulunmaktadır. Klubün 40 bin'in üzerinde üyesi olup, bunların çoğu serbest bırakılmış siyasi mahkumlar, eski Nazi subayları, Gestapo namına ajanlık yapmış kişiler ve az miktarda da müfrit din adamları teşkil etmektedir. Klub 231'in ayrıca A.B.D. ve Kanada'da şubeleri vardır. Klub 231 CIA ile yakın bağlar kurmuştur. Klubün CIA ile olan irtibati özellikle Avusturya'da oturan PEHACEK ve A.B.D. de bulunan JENCİK tarafından sağlanmaktadır. Hatta Ingiltere bile, Böyükçisi Barker kanad ile, Klub 231 ile ilgilenmeye (!) başlamıştır.

İkinci tek amac, Komünist Partisi'nin köklü kazımak ve Çekoslovakya'da sosyalizme son vermektir.

• BAĞIMSIZLAR KLÜBÜ:

Bu grubun lideri IVAN SVITAK idi. Kendisi koyu bir sosyalizm düşmanı olmasına rağmen, Tabii İlimler Akademisi'ndeki görevinde bırakılmıştır. Svitak üniversitede kendisine üç yardımeli bulmuştur: RYPACEK, MUSIL ve KLEMENTJEV... Bunların her üçü de Beynemilek Sionist Örgütü'nün ajanları olarak çalışmaktadır.

1968 yılının başında Çekoslovakya'da bunlardan başta İrili ufaklı başta karşı ihtilal grupları da kurulmuştur. Ne var ki, bunların hiçbir yukarıda belirtilen iki örgüt kadar kuvvetli değildiler.

İste işgal olayından çok daha önceki gerek Sovyetler Birliği gerekse diğer sosyalist ülkelerin yaptıkları uyarınca, bu örgütlerin uğraşlarından Çekoslovak liderlerine bahsetmişler, karşılık olarak da kendilerinden bu klublerin mutlak surette kontrol altına alınacağı şeklinde bir cevap almışlardır. Ne var ki, Çekoslovak liderleri bu klubler hakkında hiçbir tedbir almamış gerekli bulmayı kabul etmemektedirler.

ÇEK DOSYASI

DUBÇEK
— Tehlikeli alkalar

25. Bu çegit örgütler Çekoslovakya içerisinde devamlı ve faal bir şekilde çahırlarken, nasıl olur da Komünist Partisi ve onun yöneticileri bunların uğrasalarına bir son vermek için harekete geçemezdi? Olnkù, kale adeta belden fethedilmek üzere idi. Karşı ihtilalci güçler uzun bir süreden beri Komünist Partisi içerisinde kendi adamlarını yerleştirmiþlerdi. Parti içerisinde karşı ihtilalcilerin lideri durumda olan kişi KRIGEL'di. Krigel, Merkez Komite'nin Presidium'una kadar yükselsebilmeyi başarmıştı. 1968'in başında Krigel artık ağıtan aşağı görüşlerini açıklamaya başlamıştı bile. Öyle ki, «2000 kelimes» yamlandıgı zaman, devlet televizyonunun düzenledigi bir programa, Krigel «manifesto»nun yazarları ile karşı karşıya geliyor ve programın sonunda da onların filmleri ile bilesiyordu. Bütün bunlar Çekoslovak halkın gözleri önünde synanıyor ve Komünist Partisi Krigel'in bu hareketi için en küçük bir soruşturma açmayı bile gerekli buluyordu.

26. Birçok batılı siyasi yorumcuya göre, «2000 kelime» altında sosyalizmi ortadan kaldırmayı düşünen bir nitelik taşımamakta idi. Bu yorumculara göre, *«manifestos»* nun tek amacı, Sovyetler Birliği'nin modaşı geçmiş sosyalizmini terkedip, sosyalizm'i modern bir hale getirmekti. Bunun için de toplumun yönetimini, yetenek ve imkânları çok dar olan işçi sınıfının elinden alıp bu nu daha kaliteli, daha yaratıcı düşünçelere sahip, daha yetenekli ve daha kültürî kişilerin yanı kısacısı, işçi sınıfı dışında kalan aydınların eline vermek gerekiyordu...

Sayıt aydınlar ve ilim adamları ile filili olarak Çekoslovakya'nın durumu incelenec olursa, ortaya çıkan gerçek su olacaktır: Aneak 20 yıllık yanlı topu topu bir nesililik bir uygulama esnasında Çekoslovak işçi sınıfı kendi içinden çok sayıda aydın yetistirebilme imkânlarına hizip kavuşamamıştır.

Yani, Çekoslovakya'daki aydınlar ve işçiler

adamlarının çoğunluğu orta tabaka-
dan yani kılıçlık burjuvadan gelmekte-
dir.

Orta tabaka yanı küçük burjuva'nın yapısını en iyi tanımlayanlardan biri de Lenin olmuştu. Lenin söyle diyordu:

«Orta tabakayı teşkil edenlerin iki ayrı kişiliği bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, kendilerini, yalnızca DOLAR pesinde koşan KAPITALİZM'in boyundurduğundan kurtaran İŞÇİ SINIFI'nın saflarında yer alır. Diğer ise, kendilerine daha çok DOLAR ödeyecek olan KAPITALİSLER'le yan yanadır.»

Kısaçısı, İşçi sınıfının önderliğinde歧視的なSOSYALİZM düşünmek, diyalektik ve bilim metodlarına ters düşecek gibi, böyle bir uygulamaya geçmek, yalnızca sosyalizm'i ortadan kaldırarak demek olacaktır.

Diger sosyalist ülkelere nazaran, anti-sosyalist güçlerin niçin Çekoslovakya'da çok daha güçlü olduğunu anlayabilmek için bazı tarihi gerçeklere kısa bir göz atmak yerinde olacaktır:

● Özellikle 2. Dünya Savaşı esnasında, yanı sosyalizmin Çekoslovakya'da uygulanmaya başlanmasından önce, Çekoslovakya'daki egemen sınıflar işçileri ve emekçi halk toplulukları, müsterek düşman sayılması gereken NAZİLER'e karşı aynı saflarda değil, ne yazık ki karşı karşıya bulunmakta idiler. PREISS ve HARUSKA gibi bankerler, BATA gibi fabrikatörler ve KRULIS - RANDA gibi maden ağaları Nazi rejimi esnasında milyonluk servetler sağlamışlardı. Çekoslovakya Naziler tarafından işgal edildiği günlerde Çek sanayicilerinin silah üretiminden elde ettiği gelir yalnızca 3 milyar Korunos'u bulurken, 7 yıl sonra bu rakam 155 milyar Korunos'a fırlayacaktı. Çekoslovak egemen sınıfları silah sanayilinden kısa zamanda milyarlar kazanırken, düşmana karşı savaşan emekçi kitleler, aynı silahları Naziler tarafından hicilmete idi.

● Kısacası, Çekoslovak egemen sınıflarının artıklarının Batı Almanya hayranlığı sebepsiz değildi. 1948 yılında sosyalizmin kabul edilmesi ile birlikte egemen sınıflar üstlülük ve çatılarlarını kaybedecekler ve bunların içte kalan akraba, eşleri, çocukları ve Naziler zamanında büyük ve rahat kazancılar sağlayacak diğer irili ufaklı işadamları eski günlerin hasretini çekereklerdi.

• İşte, daha sosyalizme geçişten önce Çekoslovakya'nın ileri bir sanayi ülkesi olması, iç ve dış ticarette güçlü adamları ve bankerler yetiştirmiş olması, tabiatıyla Çekoslovakya'da daha güçlü bir anti-sosyalist topluluğu kümelenmesini yaratacaktı.

● Ustelik, sosyalist rejim Çekoslovakya'da yerlesirken ülkenin egemen sınıfları ile işçi sınıfı silahlı olarak karşı karşıya gelmemiştir. İşçi sınıfı hasmı ile yalnızca teorik bir savaş devresi geçirdiği için, hasminin ne derece kararlı, fırsatçı ve yeri geldiğinde intikamçı olduğunu olayların içinden öğrenememişti. Ta ki bu yılın yaz ortalarına kadar

— 59 —

-Brezilya'da Goriller.
nasıl darbe yaptı?

Engin AŞKIN Kapada'dan yazıyor

1 3 Arahk 1965 Cuma günü Brezilya'nın halk düşmanı gerici ordusu, Güney Amerikamı kanıksanmış dönbelerinden birini daha tekrarhyarak, ülkedeki demokratik yönetimle son verdi. Gerçekte, Brezilya'nın demokrasi başka herseye benzeyen parlementer yönetim düzeninin son verme kararı, biçimsel özgürlüklerden yararlanan muhalif güçlerin, gittikçe gelişmesi ilgiliydi. Güney Amerikada, hırsızlık, rüyvet ve kıyıçılıkta rakipsiz olarak bilinen Brezilyalı askerler çok sıkı-fiki oldukları yabancı sermayenin, ikazlarına gerek kalmadan sonuçlandırdıkları darbeyle birlikte, bütün karşı cephei zindanlara doldurdu. Darbenin rejisörlerinden biri olan Cumhurbaşkanı Mareşal Costa e Silva, bütün gerici güçlerin ağzındaki sakızı giğnemeye başlayıp komünist kıskırtılığından deneydi. 82 Milyon nüfusu olan topluluğundan % 90'ının yakın bölümünde, nüfusun % 11'sinin sahip olduğu Brezilya'da bu olayın başlangıcı, bir yıl önceki şenine uzanıyor.

1967'de yapılan ve ordumu desteklediği ARENA partisini kazandığı seçimlerde, muhalif milletvekili olarak Kongreye giren, 35 yaşındaki finlit fıkra yazarı ve gazeteci, Marcio Moreira Alves, Correio da Manha adlı gazetede, özellikle ordunun kolladığı statikó'ya karşı, liberal çizgileri aşımıyan çok sert bir savas açmıştı. Ordunun, toplumsal ve siyasal kurumlar üzerindeki baskısının kalkmasını, Üniversitede reformist yapılmamasını, parlementonun, kuru gürültüyü bırakıp sosyal sorumlara yönelmesini istiyordu genç gazeteci. Moreira milletvekili olduktan sonra, çekilen dertlerin baş sorumlusu olarak gördüğü orduya karşı olan serüfumunu gittikçe arttırdı. Ve bundan altı ay önce, «İşkence ve İşkence Görenler» adıyla bir kitap yayinallyarak, bütün Brezilya'da geniş yankılar uyandırdı. Kitap, ordunun bulaştığı bütün pis işleri ayrıntılıyla göönlne seriyordu. Böylece, genç yazar ve milletvekili, halk ve aymilliarda, eğilime göre degisen ama çok yaygın bir etki uyandırmış ve yaygınlaşan ünilyn birlikte, ordu kodamalarını dharake geçirmiştir. «Goriller» diye tannan Brezilyalı generaler adına davranan, Birinci Ordum Komutanı Siseno Sarmento, orduya bakaret edildiği iddiasıyla genç milletvekilinin dokunuılmazlığının kaldırılmasını ve yargılanmasını ifsleyen bir ultimatom verdi Cumhurbaşkanına. 1967 seçimlerinde, yönetiminde *<insancılık>* vaadiyle işbaşına gelen Cumhurbaşkanı Maresal Silvano, önce ordun liderlerini yatsıma yolunu denedi. Ancak, çok kızgın olan generalerin sert tepkisini görünce, bu çabasında ezyma gerektigine hükmetti. Ve böylece, hükümet isteğiyle, muhalif milletvekili Marcio Moreira Alves'in dokunuşmazlığını kaldırarak tasarıının hazırlıklarına geçti. Pek tabii, büyük bir hız tamamlandı bu iş...

Ancak, Adalet komisyonundan

12'ye karşı 19 oyla kabul edilen tasarımların «kanunsuz, yersiz ve fasist bir baskının eseri olduğunu» bağışan ve komisyon başkanlığından istifa ettiğini açıklayan milletvekili Cortez'in istifası, büyük heyecan uyandırdı. Siyaset gerilim kopma dönemine girmiştir artık. Ve asıl bomba, bu olayın hemen ardından patladı. 12 Aralık günü, yanı darbeden bir gün önce, meclise sunulan tasarı, 100 kişilik iktidar milletvekilinin, tasarıya karşı olan muhalefet katmasına katılmışıyla 216 oyla geriye çevrilmiş ve herkesi şaşkınlık içinde bırakmıştır. 100 kişilik iktidar milletvekilinin, bu kadar önemli bir tasarıntın oylanmasında, muhalefetle birlikte olmaları, Brezilya siyaset tarihinin en ilginç olayı olarak benzersiz bir özellik edindi. Cumhurbaşkanı Marechal e Silva, adeta doumuş kabarmıştı. «Ordu, halk ve sosyal sınıflar arasında düşmanlık yaratmak» suçuyayla yargılanması istenen milletvekili Alves'in dokunuşuzluğunun kaldırılmasını öneren tasarı böylece tökezleyince, iki cins tepki belirdi Brezilyalılar üzerinde. İki, iki yıla yakın bir süreden beri, sosyal reformdan ve sosyal adaletten başka söz etmiyen ve zengin sınıfa karşı çeken Katolik Kilisesinin, milliyetçi iş adamlarının ve üniversitelerin davranışlarıyla ilişkindi. Bu gruptakiler, askerlerin yüzünde bir samar gibi patlayan oylama sonucunu, milli marşları, sevinç gösterileriyle kutlamaya girişmişti. Birinci tepkinin tam karşıtı olan ikinci tepki ise, ordu kesiminden geldi. Ve yıldırın hızıyla uygulanan bir darbeyle birlikte, Alves'i destekleyen cephevin, bütün tanınmış isimleri, kendilerini birdenbire, tankların önünde buldular.

13 Aralık cuma günü sona eren dardanın arasında bulunanlardan Askeri İçişleri Bakanı General Alfonso Albuquerque Lima, «Brezilyanın, solculardan temizleneceğini ve ordunun tanrı ve halk adına yaptığı ihtişalın, en aşağı 10 yıl sürmesi gerektiğini», hemen açıklamayı ihmal etmedi. Cadılaçlı General adıyla ün yapan Hava Kuvvetleri Komutanı Gama e Silva ise, «tam tasfiye» sözleriyle, karşı cephenin yok edilmesini öneriyordu. Askerlerin uygun olduğu kesin sansür nedeniyle, bu sıralar olup - bitecek olaylardan haber almak imkânı ortadan kaldırılarak birlikte, özellikle üniversite öğrencileri çevresinde büyük kaynaklıkların belirdiği, turistlerin getirdiği haberlerin başında geliyor. Brezilya dışında yaşayanlar için, bundan sonra, kapatılmaktan nastısa yakasını kurtarmış olan Jornal do Brasil'ı izleyip, gazetedeki hava raporunu yorumlamaktan başka yapacak bir şey yok. Yirmi 12 ayında da, günlük güneşlik olan Rio'da çıkan bu gazete, darbeden sonra yayınameye başladı, günlük hava tahmin raporunda, «Gökyüzünün simsiyah, kümülnümübüls bulutlarıyla kaplı olacağını, ısının hızla yükseleceğini, havanın nefes alınamazcasına kuryacığını ve ülkede şiddetli rüzgarlar eseceğini» durmadan tekrarlıyor.

Montaj sanayiini ve Ortak Pazar'ı protesto eden üniversiteli gençler Izmit - İstanbul yolu...

tesi gününe bağlamıştır. Disiplinle ilgili işlemi ise Senatodonun içersindeki öğretim görevlilerinin baglatabilme yetkileri vardır.

Hal böyle olunca, üniversitenin altı günlik bir süre boyu boguna öğretime kapatılmış olduğunu açıkça ortaya çıkmaktadır. Ve bu sârede üniversitenin kapah kalmasının sorumluluğu bu kararı alan öğretim üyeleri nindir.

Bunun dışında bu kapatma olayı çok tehlikeli bir ortam hazırlaması bakımından da yöneticilerin kadroya sorumluluk yüklemiştir. Bu da kapatma kararı alan yöneticilerin, üniversitede polisle çatışmaların doğmadır. Polisle çatışma, Haziran'dan bu yana olaylar içerisinde etkin olan ve baskı grubu görevini yüklenen devrimci öğrencilerin olumlu çalışmalar sayesinde önlenmiştir. Senato, iktidarnın terör kanunlarını meclise getirdiği bir dönemde polisle öğrencileri karşı karşıya getirerek, bilerek yada bilmeyerek, bu kanunların yakınına için gerekken huzursuz ortamı doğrular duruma düşmüştür.

■ Örnekler verdiler. Tabii işverenler de durumu kavramışlardır. Kendi maskelerinin düşmesiyle kargınlamaktadırlar. Bu yüzden aralarından bazıları, bildirilerimizi fabrikalarında dağıtmamaya kalktılar.

● Son olarak ne diyebilirim kendi kendime?

- Bu eylemlerle ülkemizin içige iki sorunu, montaj sanayi ve Ortak Pazar meseleleri biraz suyluzine çekilmişdir. Ama bu yeterli değildir. Sürekli eylemlerle sürdürülmelidir. Bunu yaparken de, günlük yenilikleri, belli kurumların destek olmayışını çok fazla görününde tutmamalıdır. Örneğin Bâbiâh basınının, önce de söyleliğimiz gibi, bu konuya yaklaşmaması, bizleri yıldırmamalı. aksine bizi daha çok bilgilendirmeli, gûclümüze gile katmalıdır.

Bu ise, yenî terör kanunlarının bir baskı grubu olan üniversitenin özerrickligini yok edici ortamı da getirdigini görmektektir. Ve en hafif deyimiyle bir dar görüşlüldür.

Bu ortamı doğuran Üniversitesi Senatosu'nun daha Üniversite kapaklı açıkladığı görüs «Bu olayların içersinde yer alan öğrencilerin üniversiteden uzaklaştırma maddesiyle disiplin kurullarına sevk edildiğidir. Senatodonun yetkilî kişilerinin açıkladığı bu görüş de, ne yazık ki, bir tahrîk niteliği taşımaktadır. Haziran'dan bu yana bir çok olayda, son olaylarından daha sert çatışmalar olduğu halde, hattâ rektör defalarca tartaklandığı halde böylesi ön yargılı kesin suçlamalarda bulunulmamıştır. Bu olay karısında bu kadar kesin ve sert kararlıya gidilmesi iktidarnın istekleriyle bilinmeden de olsa çakışması yöneticiler adına oiumsuz bir puana sebep olmaktadır.

İstanbul'da olay çıkmaması üzerine komandoların Ankara'da saldırular düzenlemesi kendine bagımsız ele alınmamalıdır. İktidar çevreleri kendilerin-

Üniversitenin açılışı ve öğrencinin yönetimine katılımı

İstanbul Üniversitesi Senatosu 26 Aralık 1968 tarihli kapatma kararına yol açan olaylardan bu yana geçen müddet zarfındaki durumu incelemis, olaylara katılan öğrenciler hakkında disiplin ve adli yönlerden tahlükata başlamış olduğu bilgi edinilmiş, ayrıca Üniversite çalışmalarını engelliyan durumun ortadan kalkmış olduğu kansuna yararak 3 Ocak 1969 Cumla günü sabahdan itibaren üniversitenin açılmasına ve öğrenciye başlamasına karar vermiştir.

Bu karar 2 Ocak 1969 günü toplanan İstanbul Üniversitesi Senatosu tarafından alınmıştır. Bu yüzden bu kararı alan Senato Üyelerinin tümüne birkaç gerçeki bilmeleri gereğini hatırlatırız. Alınan kararda öz olarak ortaya koymuş şartlar 27 Aralık 1968 günü varolmuştur. Yani, öğrenciler hakkında kanuni takibat daha olayın er-

ANT'in Dördüncü Cildi Çıkıyor

Iki yıldan beri çeşitli güçlüklerle rağmen sosyalist mücadeleşini okuruların desteğiyle yılmadan devam ettiren ANT'in geçen sayı ile dördüncü cildi tamamlanmıştır. Bu 79 - 104. sayılardan kapsayan dördüncü cild, 16. haftalık olayları kronolojik şekilde ve sosyalist açısından değerlendiren tarihi bir belge olduğu gibi, sekin yazan ve sanatçularının kalemleri ve fırçalarıyla görüşlerini yansittıkları değerli bir kütüphane hazinesidir. İlerideki yıllarda ANT ciltleri, sosyalist mücadele tarihi hakkında bilgi edinmek, geçmişin olaylarını ve sorunlarını en sağlam şekilde değerlendirmek için gereklidir. Başvurabileceğiniz en güvenilir kaynak olacaktır.

ANT ciltlerini temin edebilirsiniz

Kütüphanelerde ANT ciltlerini bulundurmak isteyen okurlarımız için cilt kapakları ve ciltler hazırlanmaktadır. Cilt kapakları 15, dördüncü cilt ise 50 Lira fiyatla okurularımızın istifadesine sunulacaktır. Daha önceki ciltlerimizin fiyatı ise 75 Liradır. Dördüncü cilt ve cilt kapakları 10 Ocak 1968'den itibaren satışa çıkartılacak. İstanbul'daki okurlarımız Hürriyet Gazetesi Karşısındaki «Cagâl oğlu - Bağmusahip Sokak, No. 10/12, Fan Apartmanı» ndaki idarehanemize bizzat gelerek isteklerini temin edebileceklerdir. Taşradaki akurularımız ise, isteklerini, «ANT Dergisi - P.K. 934 - Sirkeci İSTANBUL» adresine bildirmelidirler. Ciltler ve cilt kapakları, talep sırasında göre, ödeme olacak adreslerine gönderilecektir. Ambalaj ve posta masrafını kargılamak üzere ödemeleri ücretine her cilt kapığı için 3 Lira, her cilt için 5 Lira ilâve edilecektir. Yalnız dördüncü cilde mahsus olmak üzere ellerinde 79 - 104. sayılar bulunan okurularımız ANT idarehanesine gelerek 20 Lira fark verdikleri takdirde hazır 4. cilt alabilirler...

ANT'a abone olarak 40,5 lira tasarruf ediniz

ANT'a abone olanlar dergimizi indirimli okuyabilecekleri gibi ANT kitaplarını da yüzde 20 indirimle alabilirler. Indirimli abone tarifemiz yıllık 44, altı aylık 22, üç aylık 11 Liradır. Böylece 125 kuruşa bayilden aldığınız dergimizi 84 kuruşa okuyabilir ve yılda 21 lira tasarruf edebilirsiniz. Ayrıca abonelerimiz için Üç Anadolu Efanesi 8, Yaşantı 4, Ölmez Otu 12, Yer Demir Gök Bakır 12, Ortadirek 12, Siyah

Iktidar 6, Nazım Hikmet'in Polemikleri 6, Sabahattin Ali Dosyası 6, Savaş Amları 8, Gerilla Nedir 4 Lira'dır. Kitaplarımıza hepsi 19,5 Lira indirimle alan bir aboneımız dergideki indirimle birlikte bir kailede 40,5 lira tasarruf edebilecektir. Bu nün için abone bedelin ve kitapları ücretini «ANT Dergisi - P.K. 934 - Sirkeci İSTANBUL» adresine hayale etmeniz hâlidir.

den bağımsız gibi gösterilen komandoları polise korutarak ve maddi yardım yaparak boşuna boguna desteklememektedir.

Bu bütünlük içersinde olayları bakarsak, üniversitede yedi gün kapalı tutan ve polise sarıran Üniversite yöneticileri yanlış bir davranışta bulunmuşlardır. Özür baskın grubu üniversitede alındıkları kararlarla iktidara paralel uyu kuruluşlara benzettirmiştir.

Ortaya çıkan bu yanlış-

dolayısıyla ki, üniversitenin açılış haberyle birlikte son tutumlarıyla gelişen bir kararın öğrencinin yönetimine katılması hemen görülsümesine geçileceğini açıklamak zorunda kalmışlardır. Yalnız bu konuda görüşlerini saptarkan, öğrencilerin yeni direnişlerini istemiyorsa, Haziran Olaylarında öğrencilerin ortaya koymadıkları yönetimine katılmayı görüşlerini bütünüyle ele almak zorundadırlar. Yeni hareketlere yol aç-

mak istemeyen bir yönetici kadro, böyle davranışın ve yeniliklerin yaratılmamak zorundadır.

Buna bağlı olarak öğrencilerin, Haziran Hareketleri sonunda yayınladıkları Genel Reform Tasarısında yönetimine katılmayı nasıl eylemek istediklerini bir kere daha ortaya koymıştır. Öğrenciler, kendilerinin üniversitenin bütünlüğü içerisinde yer aldıklarını belli etmekten sonra, isteklerini söyle sıralamaktadırlar.

● Her fakülte Yönetim Kuruluna, öğrencilerin kendi aralarından seçeceklere iki öğrenci katılmamıştır. Oy hakları olmalıdır.

● Üniversite Yönetim Kuruluna da, öğrencilerin kendi aralarından seçeceklere üç kişi katılmamıştır. Oy hakları olmalıdır.

● Rektör seçimine Fakülte ve Üniversite Yönetim Kurullarında görevli öğrenci temsilcilerinin katılması, yönetimde öğrencinin söz hakkı sahibi olması anlamını taşıvacaktır.

Teshis ve tedavi

İstanbul Üniversitesi Rektörü Ekrem Şerif Ege'linin 30 Aralık 1968 gecesi TBMM Büyücü Kardeş Komisyonu'nda yaptığı konuşmadan:

«Üniversitemize kayıtlı 35 bin öğrenciden 15 binidir. 35 bin öğrenciden büyük çoğunuğunun aliesinin aylık ortalaması kazançları 500-600 lira arasındadır.

Son yıllarda görülen hareketler, muhit, anlayış ve seksüel sorunlardaki değişikliklerden ileri gelmiştir. Bunları toplumun ve bizim önememizine imkan yoktur.

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın 1 Ocak 1969 tarihli «Yeni Yıl» mesajından: «Ufak bir azınlığın tahrîkleri düzen bozucu hale gelmiş, öğretim ve öğrenim gayretlerini aksatmıştır. Türk toplumunun bu tür tavruları tasvip etmediği açıkça görülmektedir. Birer irfan yuvasından başka bir şey olmayan üniversite, fakülte ve yüksek okulların işgalî ve benzeri hareketlerin öğrencisi sıfatı ile bağıdaşmasına imkan görürler. Bu hareketlere kesin surette son verilmelidir.»

İŞÇİYİ BİLİNÇLENDİRMEK, AMA NASIL

Türkiye İşçi Partisi'ndeki son iç çekişmelerde en çok tartışılan konulardan biri de, emekçi sınıflarının nasıl bilinçlendirileceği olmuş, olağanüstü kongre de bilinçli militan kadrolar yetiştirmesi yolunda karar vermiştir. Emekçi kitelerin bilinçlendirilmesi yolunda değerli çalışmaları bulunan ünlü sosyalist düşünür Leo Huberman, aşağıdaki yazısında emekçilere hitap etmenin usulünü açıklamaktadır. Monthly Review yayınlarını arkadaşı Paul M. Sweezy ile birlikte kurmuş olan Leo Huberman, 9 Kasım'da Paris'te ölmüş ve arkasında milyonlara tıraj yapan sayısız eserler bırakmıştır.

LEO HUBERMAN VE PAUL SWEEZY

Leo HUBERMAN Çeviren İ. TEZEL

1 940 yilma doğru sendikacılara verilen bir saatlik kursta bulunmuştum. Bu işçiler, günlik sekiz saatlik açığmann verdiği yorgunluğa rağmen, bir seyler öğrenmek hevesiyle bu kursa katılmışlardı. Öğretmenin konuşusu çok iyi bildigine de süphe yoktu. Ancak bunlar dersin başarısızlığı sonuçlanmasını önleyemedi. Daha ikinci derste, birinci saat dolmadan, öğrencilere bir bölümü uykuya dalmışlardı. Daha sonraki günlerde de derse katılan öğrenci sayısı gittikçe azaldı ve üçüncü derste ancak birinci derstekinin dörtte biri kadar öğrenci bulunuyordu.

Bu olay, coğunuksa, Birleşik Amerika'daki sendikacı eğitim kurslarında görülen genel bir durumdur. Sendika eğitim yönetmeninin yalvarmalara rağmen sendika yöneticileri eğitim fonunu artırmaya bir türlü yanaşmazlar. Netice de bir takım töftülerle zor bella eğitim programı hazırlanır. Ne var ki eğitim çalışmalarını genellikle yukarıda belirttiğimiz gibi, flyasko ile sonuçlanır. Bunun üzerine eğitime para varamaya bir türlü yanaşmayan sendika yöneticileri muzaffer bir eda ile konuşuyorlar: «iste görüyorsunuz ya, işçiler öğrenmek istemiyorlar.» Yaptığı eğitim çalışmalarını sonunda hayal kırıklığına uğrayan eğitim yönetmeni de ister istemez sendika yöneticilerinin bu yarısına ortak çıkar.

Oysa bu yargı tamamen yanlıştır. Gerçek sudur: İşçiler öğrenmeye karşı değildir, kendilerine uygunlanan eğitimin şekli hatalıdır.

Bu sadece sendikacılara özgü bir durum da değildir. Aynı sey devrimci grupların eğitimi sırasında da olmaktadır. Geri kalmış ülkelerin öğrenmeye hevesli devrimci işçi ve köylülerinin, eğitim sınıflarını kabucak terk etmelerinin gerçek nedeni de, gene uyuguk eğitim metodu ve öğretimlerdir.

Bu böyle olmamalıdır. İşçiler ve köylüler hangi kültür seviyesinde olursa olsunlar, eğer öğretim metodu iyi ise, derslere devam edecekler ve kendilerine verilen öğrenecelerdir.

İyi eğitim nedir? Sendikacılığı öğretmenin kusuru ne idi? Öğretmen on dakika kadar konuşmaktan sonra öğrencilerden biri elini kaldırıp bir soru sormuştur. Bu ılığın bir soru idi. Öğretmen, anlatığı konunun ılığının soru sormağa cesaret edecek kadar etkilenmesine sevineceği ve ılığın göstererek cevap vereceği yerde, sanki bu öğrenci dersin ilerlemesine engel olmuş gibi sınırlımlanmış ve

Ba noktaya da herde geleceğe diyerek soruyu savuşturmuştur.

Öğretmenin kusuru, öğrenciler değil, sadece anlatığı konu ile ilgilenmemişi idi. O bir öğretmenden çok, bir konferanççı idi. Konferanççı anlatığı konuyu işler, oysa bir öğretmenin öğrenciyi işlemesi ve yetirtmesi gereklidir. Aralarında böylesine büyük bir fark vardır.

Süphesiz kalabalık sınıflarda öğretmenin bütün öğrencileri ayrı ayrı ilgilendirmeye olağanüstü ve bu durumda bizim anlamadığımız anlamda iyi bir öğretim yapamaz. Öğretmen söyleme hallerde konuyu canlı anlatıldığı oranda başarılı olur. Fakat sözü geçen sendika kursunda sadece 17 öğrenci vardı ve bu bilyeflikteki bir sınıfta öğretmenin bütün öğrencileri teker teker tanıması ve her birinin kabiliyetlerini ölçerek iyi bir öğretim yapmasını mümkün kılmıştır.

Bu mümkün değildir, çünkü öğretmen dersi öğrencilerinin tecrübe ve kültür seviyelerine göre ayarlayabilir, soracağı yerinde sorularla bütün öğrencilerin tartışmaya aktif olarak katılımlarını ve dersten yararlanmalarını sağlayabilir. Bu duurumda derste anlatılan konu bir amaç olmaktan çok, öğrencilerin yaşadıkları toplumu ve

bu topluma kendi durumlarını düşündürüp anıtlarına yardım eden bir araç olmuştur. Böyle bir sınıftan çıkan öğrenciler, bilgi ile doludurlar. Kendi tecrübelere konusundan tartışmalara aktif olarak katıldıkları sınıftan öğrenciler, sorulara arastırıcı olarak yaklaşma metodunu öğrenerek ve olayların ardındaki gerçeklıklarını anlayarak çıkarırlar.

Sözü edilen sendika kursunda ilk dersin konusu «Kapitalist Sisteme Giriş» idi. Yukarıda da belirttiğimiz gibi öğretmen konuyu çok iyi biliyor. Sözde feudalizm ile başlıdı. Kapitalizme geçiş, Karl Marx'in sözlerini ve işçi sınıfının nasıl zmirliliğinden anlatıldı. Fakat öğretmiyor, sadece anlatıyor. İşçi sınıfının geçirdiği tecrübeleri anlatıyor, fakat öğrencilerinin bu tecrübelerden çıkarmaları gereken sonucu ve almalıları gereken dersi belirtmiyor.

Aşağıda aynı konunun bir başka işçili kursunda nasıl öğretildiğini bulacaksınız. Sürasını belirtelim ki, ne bu ders verirken, ne de daha sonra derslerde hiçbir işçili uyuşmamıştır. Tartışmaları, hem öğretmen hem de öğrenciler çok ılığın buldular. Öğrenciler derslere hevesle geldiler ve ders bitimi sınavlarında aldığı notlar, öğretmenleri gerçekleştirdiklerini gösteriyordu.

Derslerde ses alma cihazı kullanılmadığı için aşağıda verdiğimiz örnekler hâlâ kaldığı gibi yazılmıştır. Bunları yazmakta amaç, dersin havasını belirtmek ve sorulara yaklaşma tekniğini açıklamaktır.

SORU: Nerede çalışıyoruz?

Öğrenciler işçi oldukları şirketlerin adlarını söylerler. (Bu soru ayrıca öğretmenin öğrencileri ve öğrencilerin de birbirlerini daha ilk dersten itibaren daha iyi tanımlamasını sağlar.)

SORU: Niçin çalışıyoruz?

- Yaşayabilmek için çalışmak zorundayız.
- Çalışmazsa eve ekmeğe götüremeyiz.
- Kıtayı kim ödeyecek ki?
- SORU:** Patron da sizinle beraber çalışır mı?
- (Gülümser) Nerede günler?
- Siz neden bahsediyorsunuz? Hiç çalışır mı?

SORU: Fakat yaşayabilmek için çalışmak gerektiğinde hepiniz birlikteyiniz. Şimdi bana bazı kimselerin çalışmadan da yaşayabildiklerini söyleyorsunuz. Bu nasıl oluyor?

- İşyerine sahip olduklarıandan, patronlar çalışmaz zorunda değillerdir.
- İsten kazandıkları kârlar onlara kâfî.

SORU: Demek ki toplumda iki grup insan var. Sizlerin bulunduğu grup taki insanlar nasıl yaşayabiliyor?

- Çalışarak...
- SORU:** Ya patronların grubundakiler?
- İşyerine sahip olarak. Kâr-

(Öğretmen tahtaya yazar)

- İşyerine sahip olarak.

PATRONLAR: İşyeri sahibi olarak, kârla hayatlarını sürdürdüler.

SORU: Her zaman çalışacak iş bulabiliyor musunuz?

- Evet...
- Ben bir seferinde beş ay için isten çektirdim. Fabrika kapandı.
- Benim çalıştığım fabrika kriz yıllarında bir yıldan fazla kalktı.

SORU: Mary, çalıştığı tekstil fabrikasının bir yıldan fazla kapatı kaldığını söylüyor. Bu süre içinde insanlar bu fabrikasının yaptığı elbiselere ihtiyaç duymadı mı? Ve Henry'nin buzdolabı fabrikası beş ay çalışmadı, bu süre içinde insanlar buzdolabı almamıştı mı?

● Şüphesiz insanlar elbiseye ihtiyaç duydukları, fakat paraları olmadığından alamadılar. Bu yüzden patron da fabrikasını kapattı.

● Henry'nin patronu da aynı sebepten fabrikasını kapattı.

● Onun yerinde ben de olmasam fabrikayı kapatardım. Kâr etmezse iflas eder...

SORU: Dediğinizde göre insanlar elbise ve buzdolabı almak istedikleri halde patronlar kâr etmezlerse fabrikalarını kapatıyorlar.

● Evet... Zaten para kazanmak için bu fabrikayı açmamı.

● Eğer para kazanmazsa fabrikayı kapatır.

● İyi veya fena patron olmasa farketmez. Para kazanmazsa fabrikayı kapatır.

SORU: Şu halde bu sisteme kâr olduğu sürece üretim var, kâr yoksa üretim de yok.

● Herhalde...

● İnsanların ihtiyaç duydukları geyserleri kendilerinin yaptıkları zamanlar da olmuştur.

SORU: Şimdi bunları neden kendileri yapmuyorlar?

● Paraları yok...

● Bugün bunları yapılmamış ham maddeye, pahalı makinelere ve fabrikalara ihtiyaç varıdır.

Ve öğretmen kâr tahtaya göstererek simdiye kadar konuşulanları szetler.

İŞÇİLER: Çalışarak geçimlerini sağlarlar.

PATRONLAR: İşyeri sahibi olarak kârla hayatlarını sürdürdüler.

Daha sonra karatahtaya şunları yazar:

PATRONLAR: fabrikalara, makine ve aletlere, ham maddele, yani üretim araçlarına sahiptiler.

Patronların üretim araçlarına sahip oldukları üretim sistem-

REKLÂM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışında

EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurulumuz hizmetlerinden faydalannız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocagi Cad. no: 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Esnaf: 60370/564

EMEKÇİ KİTLELER NASIL BİLENÇLENİCÉK?
— Konferans vererek değil, tartışarak —

mine KAPITALİZM denir. Bu sisteme amaç ihtiyaç olduğu için değil, kâr etmek için üretim yapmaktadır.

SORU: Üretim araçlarına sahip olanlar, patronlar, kapitalistlerdir. İki gruptan hangisi, işçiler mi, kapitalistler mi daha güçlüler? Niçin?

• Kapitalistler daha güçlüdür, günlük daha çok paraları vardır.

• Kapitalistler daha güçlüdür. Eğer size iş vermezlerse yaşayamazsınız.

• Kapitalistler daha güçlüdür. Eğer biz çalışmazsağ aksa kahriban. Onlar ise paraları olduğundan çalışmak zorunda degildirler.

SORU: Kapitalistlere bu gücü ne verir?

• Üretim araçlarına sahip olmak...

Ve öğretmen konusmasına devam eder:

← Bu iki grupta hangisi devletin yönetimi üzerinde daha etkilidir? Bu soruya çok eskiden yazmış bir kitaptan okuyacağım şu satırlarla cevap vereyim:

— Durum gerçekte sudur. Az sayıda bir grup adam bu ülkenin ham madde kaynaklarını kontrol etmektedirler; gene az sayıda bir grup adam bütün enerji üretiminin, demir yollarını ve kendi aralarında yaptıkları anlaşmalarla bütün fiyatlari ve büyük kredi kaynaklarını kontrol etmektedirler. Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin patronları Amerikan kapitalistleri ve imalatçılarından.

Bu satırları yazan kimse bütünü borsalar bilecek mevkideydi. Bu satırları yazdığını zaman Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanı idi ve adı Woodrow Wilson'du.

Gelecek dersimizde işi sunanın kapitalist sınıfın gücünden korunmak için neler yapabileceğini tartışacağız.

Bu dersten öğrendigimize

göre tartışma şu yada bu sohne dokunan ve her tarafa sıyrılmeyen amaçsız bir konuşma olmamalıdır. İyi bir öğretmen dersinin konusunu, en az bir konferansçısının konusunu bildiği kadar iyi bilмел, keza elindeki araçları aynı usulde kullanmalıdır. Buna ek olarak, dersi öğrencilerinin tecrübelilerini konuşturacakları şekilde yürütmeğe önem vermemiyorsun?, «Hayır, ben aynı fikirde değilim,» «O halde senin fikrin nedir?» gibi...

Bu usulde öğretmen öğrencilerine sira ile soru sormamalıdır. İlk soru öğrencil A'ya, ikinci soru B'ye, üçüncü soru C'ye sollidir. Bir ders planı yapmalıdır. Bu plan, öğretmenin ona sıkı sıkıya bağlı olarak öğrencilerin cevaplarında ilginç ve faydalı bulduğu noktaları daha etrafında ıglemesine engel olmak için değil, dersin konuşmanın dağıtılmamasına ve amaçtan uzaklaşmasına engel olmak içindir. Dersin başlangıcı, ortası ve sonucu olmalıdır. Ve öğretmen derse başlamadan önce öncemelie belirteceği noktaları ayırmalı ve ders sırasında bunların üzerinde israrla durmamalıdır.

ruoduğu takdirde öğrenci Z'nin soruları dinlemesi için sebep azdır. Çünkü soru sırası kendisine gelinceye kadar bir hayli zaman vardır.

Öğrencilere sira ile soru sorulmasını gerektiren daha önemli bir neden de sudur: İyi bir öğretmen dersin konusundan çok, öğrencilerin bu konuda yetişmeleriyle ilgilendir. Onların düşüncesini öğrencilerini ister. Eğer öğretmen uyank ve işini iyi bilen bir kimse ise, öğrencilerin tartışmalara katılımalarını sağlayarak onların kabiliyetlerini ölçecektir. Kabiliyetlerine göre onlara sorular yönelticektir. Kolay sorular daha az kabiliyetli öğrencilere sorulmalı ve onların kendilerine güvenlerini artırılmalıdır. Da-ha zor sorular da, daha kabiliyetli öğrencilere sorularak onlara hem kabiliyetlerini daha geliştirmeleri sağlanmalıdır, hem de derse olan ilgilerinin azaltmasına engel olunmalıdır.

Tahtanın ve not defterlerinin kullanılması işin çok önemli bir sebep vardır: Bazı kişiler işiterek, bazıları görerek ve bazıları da adalelerini kullanarak daha iyi öğrenirler. Fakat hemen herkes bu işi ilginc de kullanırsa daha kolay öğrenebilir.

Hatırlanması gereken diğer önemli bir nokta da, dersin öğretmeni bir öğrenci arasında karşılık konuşma halini almasına ve böylece diğer öğrencilerin derse olan ilgi ve katkılarının azalmasına engel olmaktadır. Bütün öğrencilerin öğretmenin sorularını ve öğrencilerin cevaplarını aynı dikkatle dinlemelidirler. Tartışmaya öğrencilerin katılmaması kolaylaştırın teknikler vardır. Örneğin, «Philip, sen John'un fikrine ne

Ayrıca, içinde dersin önemli konuları not edilmiş olan bir not defteri, öğrencinin bu defteri tekrar gözden geçirmesine yardımcı olacağı gibi, bu dersin gerekinde daha başka öğrencilerde de öğretilemesinde yeni öğretmenin başvuracağı değerli bir kaynak olacaktır. Ve bugün işçilerin, devrimcilerin ve az gelişmiş ülkelerin köylülerinin yetiştirilmesi için çok sayıda öğretmene ve kursa gerek vardır.

Yaşar Kemal

Üç Anadolu efsanesi

Uzun yıllar Anadolu destanları, efsaneleri, ağıtları, türkülerin üzerine derin incelemeler yapan Yaşar Kemal, bu eserinde «Köroğlu'nun Meydana Çıkışı», «Karacaoglu» ve «Alageyik» efsanelerini nefis türkçesiyle ebedileştirmiştir. Lüks krom dört renkli ofset kapak içinde 287 sayfa 10 Lira'dır. Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI — P.K. 701 — Sirkeci — TANBUL, İstanbul Dağıtım: GE - DA.

Yaşar Kemal

Ortadirek

15 LIRA

Yaşar Kemal
Yer demir gök bakır

15 LIRA

Yaşar Kemal
Olmez otu

15 LIRA

Kemal Süker
Sabahattin Ali dosyası

7,5 LIRA

Alberto Bayo
Gerilla nedir

6 LIRA

Kemal Süker
Nâzım Hikmet'in polemikleri

7,5 LIRA

Yevlucenko
Yaşantım

5 LIRA

Stokely Carmichael
Siyah iktidar

7,5 LIRA

Che Guevara
Savaş anıları

tükendi

